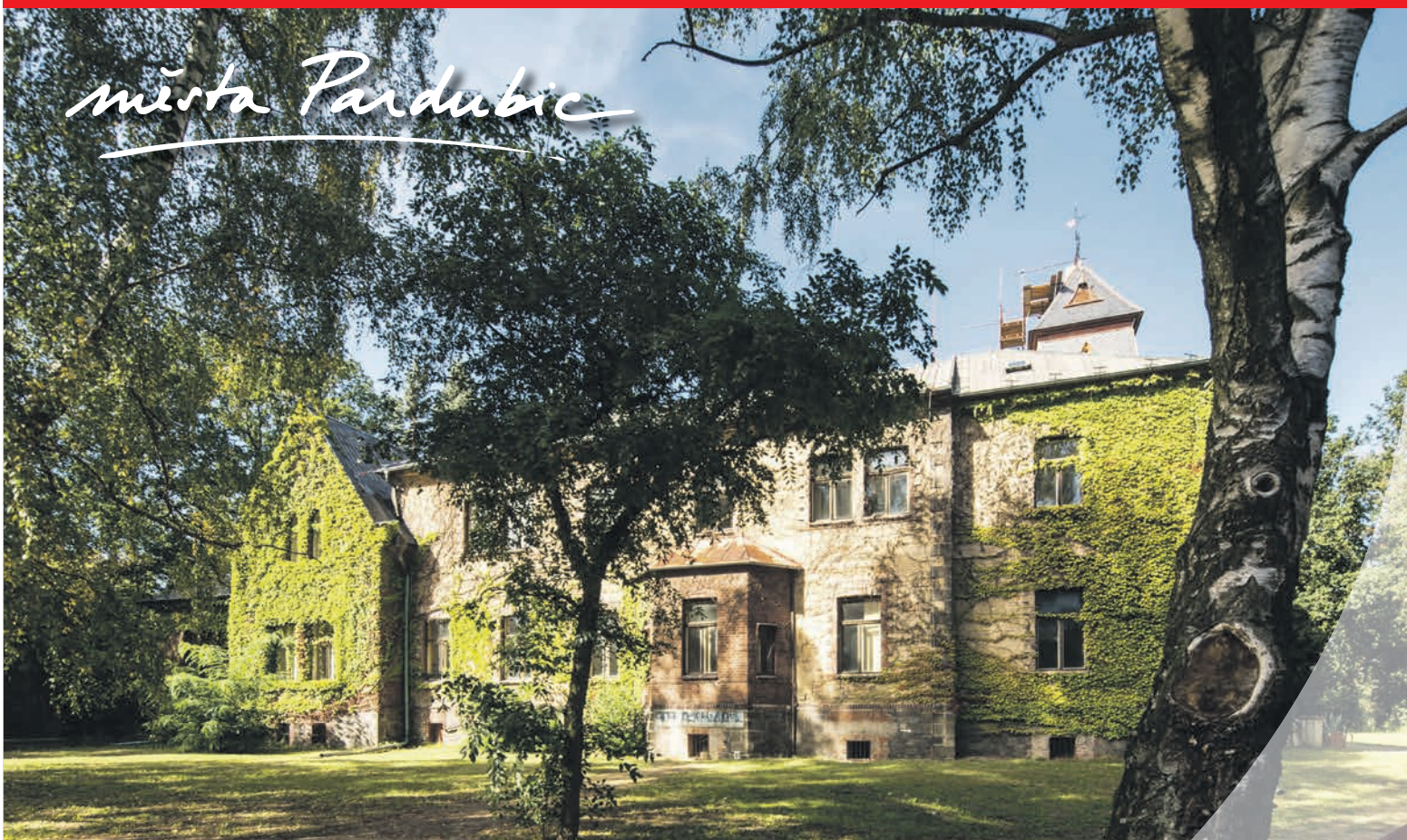

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 10 | říjen 2019

- 2** O čem se mluví... o dostizích s novým výkonným ředitelem Dostihového spolku Jaroslavem Müllerem

- 3** Práce na proměně radnice skončily, do kanceláří se vrátila samospráva

- 4** Červeňák má zůstat přírodní lokalitou

- 8–9** Město připomíná 30 let od sametových událostí roku 1989

- 12-13** Program Podzimních městských slavností

Pardubice

O čem se mluví...

... nejen o vrcholu dostihové sezony s novým výkonným ředitelem Dostihového spolku Jaroslavem Müllerem

V pozici ředitele Dostihového spolku jste od začátku září. Už jste se – lidově řečeno – rozkoukal?

Dostihový spolek je společnost, která má velký rozsah prací a provozních záležitostí od údržby dostihové dráhy až po přípravu příslušného zázemí pro diváky a účastníky dostihů. Administrativní zátěž spojená s provozováním takového areálu představuje široký záběr činností. S ohledem na blížící se termín 129. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou ale na žádné velké rozkoukávání nebyl dostatek času. Absolvoval jsem krátké seznámení se stávajícím realizačním týmem, navštívil jsem technické zázemí a samozřejmě prošel dostihovou dráhu s erudovaným komentářem správce dráhy dr. Jiřího Jandy. Rámcově jsem se seznámil s agendou chodu společnosti a nyní svou pozornost zaměřuji na pořádání už zmiňovaného 129. ročníku Velké pardubické.

Jen pár dnů po vašem nástupu se konal dostihový den, poslední kvalifikace na Velkou pardubickou. Jak jste jej prožíval?

Vždy jsem vnímal dostihový den v Pardubicích jako svátek, který je třeba si užít a svou pozornost věnovat koním a jejich stájím. Čtvrtou kvalifikaci jsem prožíval již

pracovně a z jiné perspektivy, než jsem byl doposud zvyklý. Ale i přes řadu povinností, které vyplývají z funkce ředitele, jsem svůj přístup nezměnil a tento den byl i tak pro mne sváteční.

V neděli 13. října nás čeká Velká pardubická. Jaká bude? Co vše je potřeba před tak velkou akcí zajistit?

Velká pardubická je velký svátek a absolutní vrchol dostihové sezony. Jak je z jejího názvu zřejmé, je historicky spojena s městem Pardubice, které je dlouhodobým a významným partnerem této tradiční události. Program ale není jen o neděli. Již ve čtvrtek před zahájením víkendového dostihového mítinku „startuji“ městské slavnosti. Dostihový spolek v rámci jejich zahájení opět připravil kočárovou jízdu ulicemi města, která je i pozvánkou na víkend. Slavnosti nám navodí tu správnou atmosféru. Ta nás bude provázet celým víkendovým festivalem od sobotního dostihového dne až k samotnému vyvrcholení, tedy k nedělnímu startu 129. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou. Všechny plánované akce vyžadují pečlivou přípravu a organizaci na různých úrovních. Jedná se především o přípravu dráhy, zázemí pro koně a jezdce, ale samozřejmě také péči o prostory pro návštěvníky, kteří zde

dlouhodobě vytvářejí každoroční skvělou atmosféru. Spolupracujeme s celou řadou státních a soukromých institucí, řeší se doprava a parkování s dopravní policií a příslušným dopravním úřadem. Rovněž spolupracujeme se státní policií, s Českými drahami, Dopravním podnikem města Pardubice a dalšími tak, abychom zajistili klidný a bezpečný průběh. Z výčtu prací a aktivit mohu upřímně říct, že Velká pardubická bude opět „Velká“.

Velká pardubická je sice teprve před námi, ale určitě už plánujete i rok příští. Co nás v něm čeká? Budou nějaké novinky?

Komentáře o konkrétních plánech a novinkách pro příští sezonu by nebyly s ohledem na blížící se termín 129. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou zcela na místě. Letošní ročník je před námi a zaslouží si naši plnou pozornost. Osobně nejsem velkým příznivcem ani podporovatelem velkých novinek. Mou snahou bude upřednostnit spíše tradiční projekty s vyšší přidanou hodnotou před novinkami s nejistým či dopředu rozpačitým výsledkem. Nicméně v příštím roce nás čeká jubilejní 130. ročník Velké pardubické, město Pardubice se stane Evropským městem koní v rámci sítě „koňských“ měst Euro Equus. Připravujeme celoroční oslavy, které nás i naše návštěvníky provedou celou sezonou.

Pojďme se tedy vrátit k letošní Velké pardubické...

Velmi rád bych všechny příznivce Pardubického závodiště pozval prostřednictvím Radničního zpravodaje nejen na Velkou pardubickou, ale na celý slavnostní víkendový festival. Přijďte podpořit ušlechtilý sport, ocenit úsilí koní a jezdců a strávit příjemné chvíle u nás v Pardubicích.

Doprava a parkování při Velké pardubické

Pro dopravu na Pardubické závodiště, respektive 129. Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou, pořadatelé doporučují využít posílených spojů městské hromadné dopravy či vlakového spojení na zastávku Pardubice, Závodiště.

Pro parkování jsou vyhrazeny dvě plochy, a to na letišti a uzavřené komunikaci I/37 ve směru na Chrudim. Cena parkování na obou plochách je 200 Kč za den.

Vjezd na parkovací plochu na komunikaci I/37 bude jednosměrný, a to ve směru od obce Dražkovice, resp. od Chrudimi. Řidiči jedoucí od Hradce Králové tak musí využít objízdovou trasu okolo hlavního nádraží na ulici Hlaváčova (rychlodráha), odbočit do Anenského podjezdu a pokračovat po ulicích S. K. Neumannova, Pod Břízkami a Chrudimská až ke kruhovému objezdu v Dražkovicích. Řidiči jedoucí ve směru od Holic taktéž odbočí z rychlodráhy do Anenského podjezdu a budou stejnou cestou pokračovat až na parkovací plochu I/37.

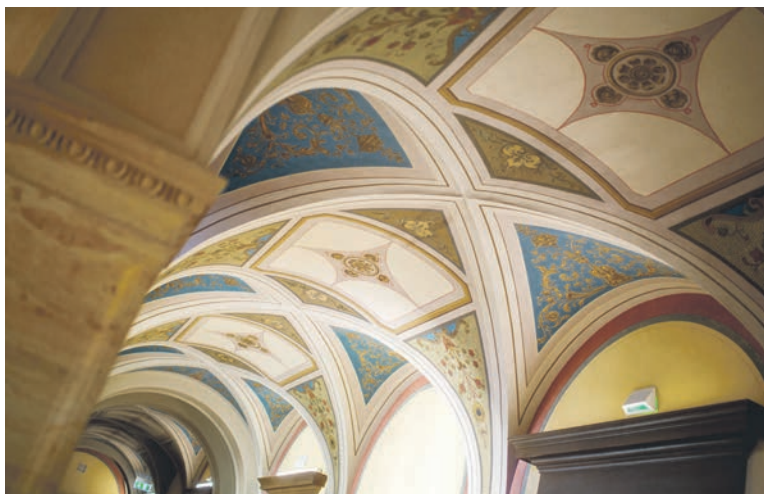
Pro parkování na letišti budou řidiči jedoucí od Hradce Králové pokračovat po silnici I/37 až ke kruhovému objezdu a druhým exitem vyjedou na silnici I/2 směrem na Přelouč. Od Holic pojedou Anenským podjezdem a poté ulicemi S. K. Neumannova, Pichlova a Teplého směrem na Přelouč. Řidičům jedoucím od Chrudimi pořadatelé doporučují centru Pardubic se vyhnout a k letišti zamířit přes Starý Mateřov. Z letiště na závodiště bude jezdit kyvadlová doprava, na cestu zpět se z důvodu bezpečnosti autobusy vydají až hodinu a půl po skončení hlavního závodu.

Radniční zpravodaj – periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Nataša Hradní, Iveta Koubková, Alexandra Tušlová. Fotografie: Tomáš Kubelka, Iveta Koubková, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubic, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 30. září 2019. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskovány nebudou anonymní příspěvky ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 11/2019: 24. října 2019.

Práce na proměně radnice skončily, do kanceláří se vrátila samospráva

Rekonstrukce pardubické radnice jsou u konce. Úředníci, kteří byli během oprav přesunuti do náhradních prostor, obývají své původní kanceláře již nějakou dobu, začátkem září se do opravené historické budovy navrátila také městská samospráva, která ji spolu se zástupci zhotovitelů firem slavnostně otevřela.

Náročná a po všech stránkách rozsáhlá revitalizace historického objektu započala v lednu loňského roku a trvala přibližně rok a půl. Stropní konstrukce byly sice ošetřeny při částečné rekonstrukci v letech 1993 a 1994, i přesto byla velká část z nich napadena biologickými škůdci, a to ve větším rozsahu, než se předpokládalo. Staré a dřevomorkou či hnilobou napadené trámy byly vyměněny stejně jako okna, rozvody elektroinstalace, topení či zdravotníka. Během rekonstrukce rozdělené do několika etap tato více jak sto let stará nemovitá kulturní památka řemeslníkům nabídla také nejedno překvapení odkazující do dob, kdy byl objekt postaven. Jedná se zejména o nález maleb, které byly objeveny pod nánosem novodo-

bých nátěrů na stropě průjezdu z Wernerova nábreží do dvora radnice, další původní malby byly odhaleny v části chodeb a některých kancelářích severního traktu. Veškeré plochy s těmito malbami byly restaurátory následně zdokumentovány, v kancelářích samosprávy a na stěnách a stropech chodeb budovy posléze fixovány. Starobylý ráz radnice však nepřipomínají jen tyto kresby, doplňuje je také historická mozaiková dlažba zdobící chodby všech pater radnice či opravené kamenné schodiště. Dispozice všech místností přitom zůstaly zachovány, s výjimkou podatelny u hlavního vchodu objektu, do níž se nově vstupuje prosklenými posuvnými dveřmi. Řemeslníci se v rámci rekonstrukce přesunuli i do historického sálu, aby zde položili nové parkety, či do společenského sálu, kde bylo instalováno nové ozvučení a vzduchotechnika, jejíž výměna byla vzhledem k počtu společenských akcí, jež se zde během roku konají, nutná.

Veškeré stavební a restaurátorské úpravy probíhaly pod drobnohledem památkářů a vyšly městský rozpočet

na zhruba 119 milionů korun včetně DPH. Pro město většinu z nich zajistilo konsorcium firem Chládek a Tintěra a Marhold a.s. v celkovém objemu prací přibližně 93 milionů korun, některé z restaurátorských zásahů (v celkové výši zhruba 8,5 milionu korun) prováděla společnost Jensovsky Praha. Další úpravy za cca 7,3 milionu korun byly provedeny na základě samostatných smluv s dodavateli klimatizace a nového ozvučení společenského sálu. Výsledná cena přitom zahrnuje také náklady spojené se zpracováním projektové dokumentace, výkonem technického dozoru nebo činností koordinátora BOZP a kompletní výměnou interiéru v kancelářích pro vedení města.

Část objektu je však i nadále skryta pod lešením, a to z důvodu probíhajících oprav nadstřešní části radnice, zejména atik, jež budovu zdobí zvenčí. I tyto práce v hodnotě 6,5 milionu korun by však měly být v nejbližší době hotovy, předpokládaný termín dokončení je během letošního podzimu.

Budova radnice z konce 19. století je jako nemovitá kulturní památka zapsána

v Ústředním seznamu kulturních památek ČR a díky restauraci maleb radnice získala tentýž vzhled, který dostala již v roce 1894, tedy v době, kdy byla tato novorenesanční budova postavena. Stojí uprostřed severní strany náměstí, na místě původní radnice vystavěné v roce 1759. Původní budova radnice nedostačovala potřebám rozkvétajícího města, a tak byla na jejím místě a na místě dvou sousedních domů postavena v letech 1892-1894 nová novorenesanční radnice podle projektu Jana Weyricha. Její průčelí zdobí sgrafita, ve druhém patře mezi okny jsou alegorické postavy Nezištnosti, Přímosti, Poctivosti a Svornosti od Karla Klusáčka. Nad okny prvního poschodí je osm medailonů hlav českých panovníků: Vratislav II., Přemysl Otakar II., Václav II., Karel IV., Václav IV., Jiří Poděbradský, Vladislav II. a Rudolf II. Na štítě budovy stojí socha Vojtěcha z Pernštejna. Na dvou věžích radnice jsou pak čtyři reliéfy: měšťan (alegorie zámožnosti), šlechtična (oddanost), řemeslník (ráznost), měšťanka (domácnost).

Červeňák má zůstat přírodní lokalitou

Bývalé vojenské cvičiště Červeňák, které před nedávnem převedla armáda bezúplatně na město Pardubice, má být v budoucnu veřejně přístupnou přírodní lokalitou, sloužící k odpočinku obyvatelům Pardubic. Shodlo se na tom vedení města s představiteli Iniciativy Přírodní park Červeňák.

„Sešli jsme se se zástupci iniciativy nad jejich návrhem uspořádání, využití a způsobu údržby tohoto území a musím říci, že se nám jejich návrh velice líbil. Je to hodnotný, pečlivě zpracovaný materiál, který je dobrým východiskem pro úpravu území tak, aby dobře sloužilo

k odpočinku a relaxaci obyvatel města,“ řekla náměstkyně primátora Helena Dvořáčková. „My jsme s návrhem, tak jak jej Iniciativa Přírodní park Červeňák připravila, spokojeni. Zahrnuje všechny atributy. Díky němu již není třeba zadávat zpracování studie na budoucí využití tohoto území. Počítám, že během podzimu předložíme zastupitelům ke schválení finální materiál,“ dodala.

Návrh počítá s tím, že Červeňák zůstane kusem volné přírody v těsném sousedství města, využívané obyvateli města k relaxaci, odpočinku či rekreač-

nímu sport, ale také jako zdroj poučení o dávné i nedávné historii města i jedinečnosti tohoto území z hlediska ochrany přírody. Území má zůstat průchodné pro pěší i cyklisty ve všech směrech s tím, že cesty a stezky zůstanou zhruba v současném půdorysu a oba stávající mosty budou zachovány a opraveny. Červeňák tak má být pro pěší a cyklisty spojnicí mezi Višňovkou, centrem města, Pardubičkami a Nemošicemi. Naopak s vjezdem motorových vozidel, s výjimkou vozů IZS, studie nepočítá. V rámci možnosti by měly být využity stávající

objekty, mobiliář, pokud se jím území má doplnit, by měl mít přírodní charakter.

„Také strategie údržby vychází ze zámeru udržet přírodní charakter lokality. Iniciativa doporučuje její zajištění prostřednictvím neziskové organizace zabývající se dlouhodobě péčí o podobné lokality,“ doplnila náměstkyně Dvořáčková s tím, že takovýto způsob údržby by příliš nezatížil rozpočet města. Další výhodou je, že návrh počítá s etapizací prací. Ta urgentní, spočívající v nutné administrativě, ale také zajištění nezbytné údržby území, by měla začít ještě letos.

Zelená brána má být omítnutá a průjezdná

Počátkem července zveřejnilo město anketu, v níž se ptalo obyvatel Pardubic, jak dál postupovat při plánované opravě Zelené brány. Po dvou měsících zná odpověď. Většina lidí, kteří se do ankety zapojili, by souhlasila s tím, aby byl bráně při opravě navrácen původní vzhled, tedy aby byla omítnuta, přejí si také, aby pod ní mohli

projíždět cyklisté. „Ze 1 813 hlasujících se pro omítnutí Zelené brány vyjádřilo 56 procent lidí, ostatní by preferovali, kdyby Zelená brána zůstala taková, jaká je dnes,“ řekl náměstek primátora Petr Kvaš. Město se zároveň ptalo na názor, zda by pod bránou měl být povolen průjezd cyklistů, nebo by zde měl dále platit zákaz vjezdu. „Z 571

hlasů jich bylo 359 pro zprůjezdnění,“ dodal náměstek.

Opravu brány město připravuje již několik let. Po prvních etapách, kdy byla mimo jiné zajištěna statika památkově chráněného objektu, musí nastoupit další etapa, při níž bude ochráněno samotné zdívo. Podle odborného posudku by jeho špatný technický stav nej-

lépe vyřešila obnova omítek, které zdívo věže chránily před degradací do roku 1912. Dalším možným řešením je tzv. konzervační metoda Spočívá v náročném očištění a chemickém ošetření povrchu kamene. Stavební materiál by byl lépe ochráněn před povětrnostními vlivy, metoda ale nevyřeší přímé teplotní namáhání, které zdívo nespědí.

Kaleidoskop zářijových událostí

Komorní filharmonie zahájila kvůli rekonstrukci Domu hudby 51. sezonu na půdě pardubické univerzity. Publiku se představili spolu s Lucíí Hájovou (soprán) a Jiřím Hájkem (baryton).

Retroměstečku letos přálo dobré počasí. Návštěvníci se seznámili mj. s prací hasičů, integrovaného záchranného systému i bezpečnostních složek státu.

Přátelské utkání ve spřáteleném městě Skelleftea na severu Švédska sehrály 7. září hokejistky z oddílu TJ Tesla Pardubice. Nedávný hokejový zápas ve Švédsku byl odvetou za utkání v Pardubicích, které se uskutečnilo loni koncem srpna v rámci padesátiletého výročí spolupráce obou měst.

Na radnici v září zavítal dánský velvyslanec, Jeho Excelence Ole Frijs-Madsen. Jednání o potenciální spolupráci bylo zaměřeno zejména na problematiku vodohospodářství.

Poslední zářijová noc patřila vědění! I letos se pardubická univerzita společně s hvězdnou připojily k celoevropské Noci vědců.

Do školních lavic letos usedlo na tisíce prvňáčků

Před měsícem se školy po prázdninové odpočinku opět zaplnily dětmi. V Pardubicích se pondělí 2. září stalo prvním školním dnem pro zhruba 1 000 prvňáčků, stejně jako tomu bylo v předchozích letech. Řada škol přitom vstoupila do nového roku v novém kabátu. „Osm škol prošlo rekonstrukcí odborných učeben, na ZŠ Závodu míru a ZŠ Studánka na děti pro změnu čekala zrekonstruovaná sportoviště. Věřím, že všechny tyto novinky

dětem vstup do nového roku zpříjemní,“ uvedl primátor Pardubic Martin Charvát.

Počet nastupujících prvňáčků je již sedm let přibližně stejný a město očekává, že i v příštích letech budou tyto počty podobné. Devátáků přitom ze základních škol odchází méně, než kolik jich škola přijme, a kapacity se tak postupně zaplňují. „Rozhodli jsme se na tuto skutečnost reagovat rozšířením kapacit na několika školách. Za významnou no-

vinku letošního roku považují zavedení 2. stupně výuky formou Montessori metody v ZŠ Pardubice-Polabiny I, kde byl poprvé otevřen šestý ročník, a žáci tak nemuseli z pátých tříd přestupovat do běžných tříd či na gymnázia nebo školy s rozšířenou výukou jazyků. K rozšíření došlo také v MŠ Artura Krause, kde nově fungují dvě třídy namísto jedné,“ informuje náměstek primátora pro školství Jakub Rychtecký.

Pardubice rozšiřují své školské kapacity také v šestém městském obvodu. V prosinci loňského roku zde začaly práce na přístavbě stávající budovy ZŠ Pardubice-Svítkov, které by měly být dokončeny zhruba do poloviny roku 2020, a v červenci letošního roku zde byla zahájena stavba nové mateřské školy, která by měla dětem sloužit již v průběhu školního roku 2020/2021.

Město mění systém parkování u arény

Pardubice v září změnily systém parkování v okolí pardubické Enteria arény. V době, kdy se v aréně konají sportovní nebo kulturní akce, již nebude možné parkovat na Sukově třídě ani v Hradecké ulici. Místo toho se v parkovací zónu změní ulice U Stadionu a Labská a přilehlé plochy. Nový systém by měl generovat zhruba 700 placených parkovacích míst.

„Systém, kdy parkující vozidla zabírají dva ze čtyř jízdních pruhů na průjezdu městem, je neúnosný. Navíc se mi zdá nefér, když návštěvníci sportovních a kulturních akcí v aréně parkují v jejím okolí bezplatně, zatímco každý jiný motorista, ať obyvatel Pardubic, nebo návštěvník, musí za stání v centru platit,“ řekl náměstek primátora pro dopravu Petr Kvaš.

Návštěvníci arény budou moci od předposlední zářijové neděle v době akce parkovat, kromě již vyznačených parkovacích míst, také po jedné straně ulic Labská a U Stadionu a na přilehlých plochách města i Nadace pro rozvoj města Pardubic. Město jedná i s vlastníky dalších pozemků v této lokalitě o možnosti nárazového parkování. Za parkování

na těchto odstavných plochách zaplatí motoristé jednorázově 30 korun. Ulice Labská i U Stadionu budou po dobu sportovních a kulturních akcí v aréně fungovat v jednosměrném režimu s vjezdem pouze z Hradecké ulice, tedy po nábřeží u mostu Pavla Wonky. Na všechny dopravní změny bude motoristy v předstihu upozorňovat dopravní značení.

Den památek přilákal tisíce návštěvníků

Osmnáctý ročník Dnů evropského dědictví (EHD) přilákal na pardubické pamětihodnosti během dvou dnů zhruba 5 000 návštěvníků. V návštěvnosti stále vede pardubický zámek, který i přesto, že prochází rekonstrukcí, navštívilo přes tisíc návštěvníků. Za „skokana roku“ by mohla být označena pardubická radnice. Tu během jediného odpoledne navštívilo 420 lidí.

„O prohlídku radnice, která se veřejnosti představila poprvé po právě dokončené rekonstrukci, byl ohromný zájem. Naši průvodci se během odpoledne ani na chvíli nezastavili. Velký zájem byl i o návštěvu Larischovy vily, kam během jediného dne přišlo 450 návštěvníků,“ řekla organizátorka této celoevropské kulturně poznávací akce v Pardubicích Jana Fiedlerová z oddělení kultury pardubického magistrátu.

V Pardubicích se letos během druhého zářijového víkendu otevřelo návštěvníkům, většinou zcela bezplatně, 20 zajímavých a často jen zřídka přístupných míst. Vedle památek včetně pěti kostelů to byly například zákulisí divadla, okresní archiv, krajská knihovna či pardubický pivovar. Potvrdil se také stabilní zájem o procházky městem za doprovodu znalců pardubické historie, na něž se vydalo na 200 lidí.

Dny evropského dědictví jsou celoevropskou kulturně poznávací a výchovnou akcí. V České republice se konají už od roku 1991, kdy se vždy v první polovině září otevírají nejširší veřejnosti brány nejzajímavějších památek, budov, objektů a prostor včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo zcela nepřístupné. Pardubice se k této akci poprvé připojily v roce 2002.

Musíte vědět!

Tyršovy sady bojují o titul Park roku – hlasujte i vy!

Čtrnáct parků z celé republiky se letos účastní soutěžní přehlídky Park roku, kterou od roku 2003 vyhlašuje profesní sdružení Svaz zakládání a údržby zeleně. Všechny parky se představují krátkými texty a fotografiemi na webové stránce www.parkroku.cz, kde probíhá i veřejné hlasování. Park s největším počtem hlasů získá Cenu veřejnosti. Podpořte náš park i vy a hlasujte!

Nábor hrdinů

24. října se v Pardubicích koná nábor do Českého národního registru dárců dřevě. Akce bude probíhat v Galerii Café Park

v Tyršových sadech od 10 do 17 hodin. Registrovat se může zdravý jedinec ve věku 18–35 let včetně, který má hmotnost nad 50 kg a trvale neužívá žádné léky. Pro zápis do registru stačí vyplnit zdravotní dotazník a odebrat si vzorek z ústní dutiny na štetíčku. Tento bezbolestný proces nezabere více než 15 minut času. Více na FB Nábor hrdinů a na www.kostnidren.cz.

Nové služby v Krajské knihovně

Pardubická krajská knihovna v rámci Týdne knihoven představila nová vylepšení ve vzájemné spolupráci s knihovnou Univerzity Pardubice. Už od března je možné vracet knížky z Krajské knihovny i do biblioboxu Univerzitní knihovny a naopak.

Společný průkaz do obou knihoven nyní zlevnil ze 150 jen na 120 korun. Knihovna má také řadu zajímavých novinek pro školáky a po roce příprav spustila projekt Bookstart – S knížkou do života, který je určen rodičům nejmenších dětí.

Stará řemesla si vyzkoušíte na zámku

Kdo to byl řemenář? Jak se vyrábí provaz? Přijďte to zjistit na zámek! Muzeum připravilo na 26. října od 14 hodin dílnu, kde se o starých řemeslech nejen mnoho dozvíte, ale vše si spolu s dětmi vyzkoušíte. Poznáte materiál, nástroje a pracovní postupy různých řemeslníků – provazníka, dráteníka, tesaře a dalších. Vyzkoušíte si základy

práce některých z nich a hotové výrobky si odnesete domů. Účast je nutně rezervovat na www.vcm.cz/akce/stara-remesla/ nebo na e-mailu rezervace@vcm.cz.

Den otevřených dveří ve Středisku rané péče v Pardubicích

Máte dítě s nestandardním vývojem a nevíte si rady, nebo jen chcete o nás vědět více? Přijďte za námi na den otevřených dveří 7. listopadu od 9 do 16 hodin na adresu Bělehradská 389. Středisko rané péče v Pardubicích o.p.s. poskytuje službu rané péče pro cílovou skupinu rodin s dětmi ve věku od narození do 7 let s ohroženým vývojem již 17 let, můžeme vám poradit i pomoci. Více na www.ranapece-pce.cz.

Město připravuje další Týden pro seniory

Rok se s rokem sešel a máme zde znovu „Týden pro seniory“, ve kterém vám, pardubickým seniorům, nabídneme zába-
vu i poučení – od pondělí až do soboty!

21. 10. 14.00 Semináře pro seniory: Práva spotřebitelů, nekalé praktiky, reklamní protokol, nákupy přes internet, mimosoudní řešení spotřebitelských sporů, dědictví apod. Přijďte se dozvědět spoustu důležitých informací nebo se poradit s právníkem. (Seniorcentrum, Pospíšilovo náměstí 1693). Zdarma.

22. 10. 9.30 Exkurze v hasičské zbrojnici (Teplého 1526, sraz v 9.15 hod. před hasičskou zbrojnicí). Zázemí našich hasičů i unikátní technika, přijďte se přesvědčit, zda se při poplachu stále ještě sjíždí po tyči! Zdarma.

23. 10. 14.00 Návštěva v Muzeu kouzel (Jana Palacha 473, sraz ve 13:45) – čeká vás nejen komentovaná prohlídka unikátního muzea kouzel, ale také pravé kouzelnické představení! Zdarma.

24. 10. 9.00 – 12.00 Řemeslná dílnička – přijďte si do Seniorcentra popovídat

o starých řemeslech s dráteníkem Alešem Kulhánkem, přijďte si vyzkoušet starodávnou techniku navlékání korálků, splétání provazu z bavlnek či drátkování! Zdarma.

16.00 Představení pro seniory – Jiří Štědroň v KD Hronovická. Přijďte si poslechnout šlágry vašeho mládí i poutavé vyprávění populárního zpěváka.

25. 10. 10.00 – 13.00 Výtvarná dílna pro seniory v Galerii města Pardubic na Příhrádce. Počet účastníků je omezen, přihlašte se na tel. č. 608 209 897. Zdarma.

14.00 Posezení s harmonikou v Seniorcentru – zpívání při červeném vínku. Zdarma.

26. 10. 16.00 „Hradecký šraml“ „Zapomenuté melodie“ – hudební odpoledne v KD Hronovická.

Bližší informace: Michaela Smetáková, tel.: 466 859 429, 731 453 270, e-mail: michaela.smetakova@mmp.cz

Další akce Seniorcentra:

9. 10. 14.00 Hudební odpoledne se Zuzanou Grohovou

16. 10. 14.00 Videoprojekce J. Horáka: „Pevninské Řecko“ – 1. část

20. 10. 14.00 Taneční odpoledne v KD Hronovická, hraje: „Unistar“

25. 10. 14.00 Posezení s harmonikou

30. 10. 14.00 „Studánky“: Prózy Vladislava Vančury, lektor: PaedDr. Josef Hetých

6. 11. 14.00 Zdravotní přednáška „Arytmie“, lektor Mgr. Jan Pospíchal, Ph.D.

Pozvánka na netradiční divadelní představení

9. října se od 10 hodin ve společenském sále Centra Kosatec (Sladkovského 2824) uskuteční pod názvem „Chraň se, seniore“ zábavné představení Divadla Ve-Tři z obce Výškov na Lounsku na vážné téma. Jedná se o jeden z dalších významných projektů Policie České republiky, který kontinuálně upozorňuje na nebezpečí

trestné činnosti páchané na seniorech. Soustřeďuje se na různé podvody typu jedinečných výhodných nákupů, nečekaných telefonátů s prosbami o nenadálé poskytnutí peněz příbuznému v nesná-
zích apod.

Scénáře jednotlivých příběhů vycházejí z úzké spolupráce s policejními preventisty, podle aktuální situace se obměňují. Diváci se aktivně zapojují do scének, jsou tak vlastně spoluvůdci jejich dějů. Vždy je také přítomen preventista, který v následné debatě seniorům poradí, jak se obětí nestát nebo jak se zachovat, pokud již k trestnému činu dojde. Navíc zmíní některá taková nekalá jednání z daného regionu.

Vážení senioři, nechcete-li skutečně dát různým šmejdům příležitost k tomu, aby vás podfoukli, rozhodně přijďte. Strávený čas nebude rozhodně časem ztraceným. Vstupné je zdarma.

Miloš Kajzlík, Česká abil. asociace

Pardubice chystají preventivní akci pro mladé řidiče

Český statistický úřad v loňském roce zaznamenal téměř 105 tisíc nehod, přičemž za velkou část z nich mohou takzvaní mladí řidiči s nedostatečnými zkušenostmi v silničním provozu. Proto se Pardubice ve spolupráci s dalšími subjekty rozhodly v říjnu uspořádat dvoudenní akci s názvem Dny dopravní bezpečnosti mladých řidičů v Pardubicích, jejímž cílem je ukázat nejen mladým motoristům, jaká rizika je na silnicích mohou potkat a jak na ně případně reagovat.

Jak vyplývá ze statistik týkajících se nehodovosti, ve většině případů mohou za ty nejzávažnější nehody na silnicích právě čerství držitelé řidičských průkazů, kteří zároveň patří mezi nejrychleji vyhodované

motoristy. „K řízení automobilu není nutná pouze teorie, ale zejména praxe a zkušenosti s různými situacemi, se kterými se motorista může na silnicích setkat. Proto jsme pro návštěvníky připravili takové aktivity, díky nimž si mohou vyzkoušet například couvání ve zúženém prostoru, slalom mezi kužely, zvládnutí smyku či měření brzdných drah. Je potřeba, aby si nejen mladí řidiči, ale třeba i ti, kteří mají autoškolou dávno za sebou vyzkoušeli, jak v různých situacích reagovat a předejít komplikacím a vážným nehodám,“ popisuje za pořadatele cíle této preventivní bezpečnostní akce Jiří Chmelík, předseda Komise pro bezpečnost a prevenci kriminality při Radě města Pardubic.

První část programu odstartuje ve středu 9. října na Stavařově v areálu Univerzity Pardubice. Pro zájemce zde budou připraveny zkušební vozy, ve kterých si pod dohledem zkušených lektorů otestují svou zručnost na čas a přesnost například při slalomech či couvání ve zúženém prostoru nebo si zde budou moci vyzkoušet svůj postřeh při jízdě s opileckými a opiatovými brýlemi. Jeden z partnerů akce navíc připravil pro zájemce stanoviště, ve kterém si budou moci nechat změřit zrak odbornými optometry.

Čtvrtěční program bude pro změnu přesunut na území vojenského letiště ve Starém Mateřově, kde se organizátoři zaměří na praktická cvičení a ukázky

z praxe. „V rámci druhého dne si zájemci mohou vyzkoušet chování vozu při simulaci smyku zadní nápravy, zvládnutí průjezdu zatáčkou, slalom nebo techniku „krizové brzdy“, tedy zvládnutí brzdy a reálné brzdné dráhy na reálném povrchu či nárůst brzdné dráhy v souvislosti s rychlostí,“ doplňuje Chmelík. Do Dnů dopravní bezpečnosti se zapojí také Integrované složky záchranného systému, které veřejnosti předvedou komentovanou simulaci dopravní nehody a ukázky vyprošťovací techniky HZS včetně poskytnutí první pomoci při nehodě.

Další informace o akci a podrobný program najdete na stránkách města a jeho facebookovém profilu.

Mamma Mia – to budou narozeniny!

V říjnu před 50 lety hrálo svůj zahajovací koncert první profesionální hudební těleso tehdejšího Východočeského kraje – Východočeský komorní orchestr, dnes Komorní filharmonie Pardubice. Své narozeniny oslaví v říjnu dvěma koncerty – klasikou na univerzitě i crossoverem ABBA Symphonic v Ideonu. Nadcházející koncert k 50. výročí se nemůže jmenovat jinak

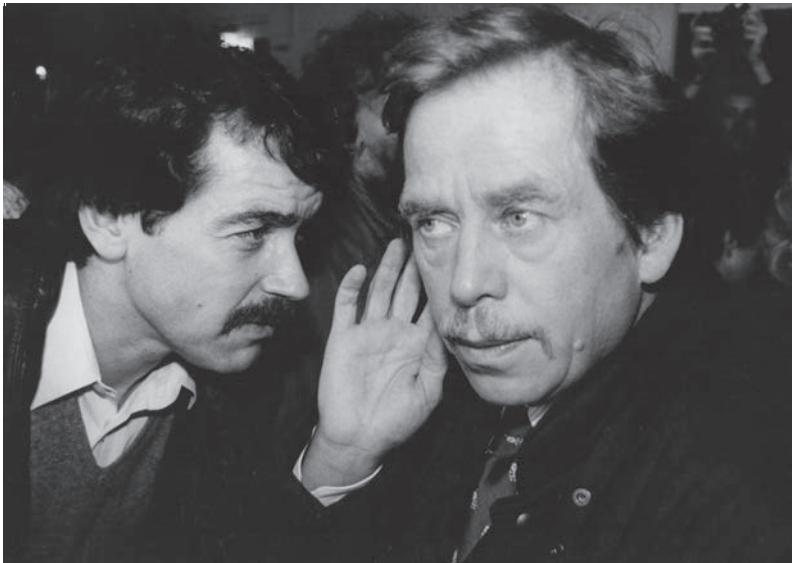
než Máme narozeniny! 9. října od 19 hodin v univerzitní aule uslyší přítomné publikum úvodem koncertu Serenádu č. 2 Bohuslava Martinů. Následně zazní Koncert pro housle a orchestr e moll Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Tento houslový koncert patří k nejoblíbenějším skladbám svého žánru a řadí se k nejhranějším dílům světové houslové literatury. V roli sólisty se blýskne

Miroslav Ambroš. Držitel celé řady ocenění byl od roku 2008 soukromým žákem Josefa Suka. Druhá polovina večera bude patřit Janu Václavu Hugo Voříškovi a jeho jediné symfonii – skutečně mistrovské Symfonii D dur. Diriguje Stanislav Vavřínek.

Filharmonie v říjnu zahájí cyklus Máme hosty 51. sezony. Tento posluchači oblíbený „výlet“ mimo klasický repertoár otevře

koncertem největších hitů jedné z nejpopulárnějších hudebních skupin světa. Spolu s filharmonii vystoupí slovenské uskupení Happyband Orchestra, oceňovaný revival švédské legendy ABBA. Ve spojení s orchestrem se diváci můžou těšit 23. října od 19 hodin v Ideonu na jedinečný program ABBA Symphonic. Více na www.kfpar.cz.

Tereza Břízová, mluvčí KFP

Sametová revoluce v Pardubicích

30. výročí od listopadových událostí 1989

Přehled akcí

Od Žižky k sametu: tradice českých rebelií

Cyklus přednášek Petra Čorneje, Petra Vorla, Jaroslava Čechury a dalších předních českých historiků zakončený besedou k událostem roku 1989.

- 15. října První pražská defenestrace 1419
- 22. října Stavovský odboj roku 1547
- 29. října Stavovské povstání 1618–1620
- 5. listopadu Selské rebelie roku 1680 a 1775
- 12. listopadu Revoluční rok 1848
- 19. listopadu Beseda s účastníky listopadu 1989 v Pardubicích

Místo konání: Zámek Pardubice, 18:00 hodin

Pořadatel: Východočeské muzeum v Pardubicích

Ohlédnutí za budováním sbírky moderního umění

Expozice představuje významná díla českého umění 2. poloviny 20. a 21. století, která se podařilo získat do majetku Východočeské galerie v Pardubicích v období od roku 1989 do současnosti. Je bilancí a ohlédnutím za koncepční prací galerie. Projekt doprovází komentované prohlídky výstavy a speciální program.

Termín: 21. října 2019 – 23. února 2020

Místo konání: Zámek Pardubice

Pořadatel: Východočeská galerie v Pardubicích

Bližší informace: www.vcg.cz

Sametová revoluce v Pardubicích

30. výročí od listopadových událostí 1989

Připomínku „sametových“ událostí roku 1989 letos plánuje celá řada měst v České republice a Pardubice nejsou výjimkou. Ve spolupráci s řadou institucí město připravuje sérii besed, výstav i koncertů. Mnohé se konají už v říjnu, nabízíme proto jejich ucelený přehled a věříme, že si vyberete. Hlavní akci město připravuje na 17. listopad se společností Post Bellum, která zaznamenává a archivuje vzpomínky pamětníků významných historických událostí (více informací přineseme v dalším vydání Radničního zpravodaje).

Zásah bezpečnostních sil na Národní třídě v Praze dne 17. listopadu 1989 vyvolal reakci také v Pardubicích. Již v pondělí 20. listopadu dopoledne bylo v budově Městského divadla založeno Občanské fórum. Jeho vůdčí osobností se stala disidentka Jarmila Stibicová. Večer se pak v hledišti i na jevišti divadla diskutovalo o politické situaci a od úterka se pak konaly každodenní mítinky na náměstí před divadlem, jejichž moderátorem byl někdejší člen pardubického divadelního souboru Vladimír Čech. Jedním ze symbolů Sametové revoluce v Pardubicích byl také praporečník stojící se státní vlajkou na střeše někdejšího hotelu Grand při všech demonstracích po celé revoluční období.

Do revolučních událostí se v pondělí 20. listopadu zapojili také vysokoškoláci, kteří vstoupili do stávk. Významnou událostí v průběhu revolučních dní ve městě byl pak v úterý 21. listopadu průvod studentů gymnázia městem. Výklady pardubických ulic se začaly plnit letáky a prohlášeními vyjadřujícími nejen svůj nesouhlas se zásahem pořádkových sil na Národní třídě, ale také s politickou situací a vedením státu.

Na každodenních shromážděních před Městským divadlem byla v průběhu revolučních dní čtena prohlášení zaměstnanců pardubických podniků, s občany zde hovořili také herci pražských divadel Jana Hlaváčová, Věra Galatíková či Boris Rösner. V pondělí 27. listopadu se také Pardubice zapojily do celostátní generální stávky, když bylo mezi 12 a 14 hodinou prostranství dnešního náměstí Republiky zcela zaplněno zaměstnanci pardubických podniků.

Za vyvrcholení revolučních událostí je považována návštěva nově zvoleného prezidenta Václava Havla v Pardubicích 27. ledna 1990, kdy promluvil z balkonu Východočeského divadla ke zcela zaplněnému náměstí Republiky.

Události 17. listopadu v Pardubicích

Panelová fotografická výstava věnovaná událostem roku 1989 v Pardubicích.

Termín: říjen – listopad 2019

Místo konání: náměstí Republiky

Pořadatel: statutární město Pardubice

30 let revoluce

V listopadu si připomeneme 30 let od revoluce spolu s lidmi, kteří jsou velkými osobnostmi (nejenom) české hudební scény už z předrevolučních dob.

Večer zahájí trio Jessie Ballarda (USA), Joe Kučery (D) a Honzy Hrubého. Jesse Ballard nahrál s tímto triem album, které bude pokřtěno právě na tomto koncertě. Kmotrem nového alba nebude nikdo jiný než Michal Prokop, který se svým triem vystoupí na závěr večera.

Termín: 26. října 2019, 20:00 hodin

Místo: Žlutý pes Pardubice

Pořadatel: Vítek Hořeňovský

Bližší informace: www.zlutak.cz

Branný den

Program pro školy, který má připomenout, co to byla branná výchova a jaká atmosféra v té době panovala.

Termín: na objednávku / prochazkova@vcm.cz

Místo konání: zámek – kryt civilní obrany

Pořadatel: Východočeské muzeum

Bližší informace: www.vcm.cz

Sametová revoluce v Pardubicích

Přednáška spojená s projekcí k připomenutí 30. výročí revoluce v Pardubicích.

Termín: 30. října 2019, 18:00 hodin

Místo konání: sál Jana Kašpara, budova Reálky

Pořadatel: Klub přátel Pardubicka

Bližší informace: www.kpp.cz

Beseda s protagonisty Sametové revoluce v Pardubicích

Termín: 13. listopadu 2019, 18:00 hodin

Místo konání: sál Jana Kašpara, budova Reálky

Pořadatel: Klub přátel Pardubicka

Bližší informace: www.kpp.cz

Studenti za svobodu a demokracii

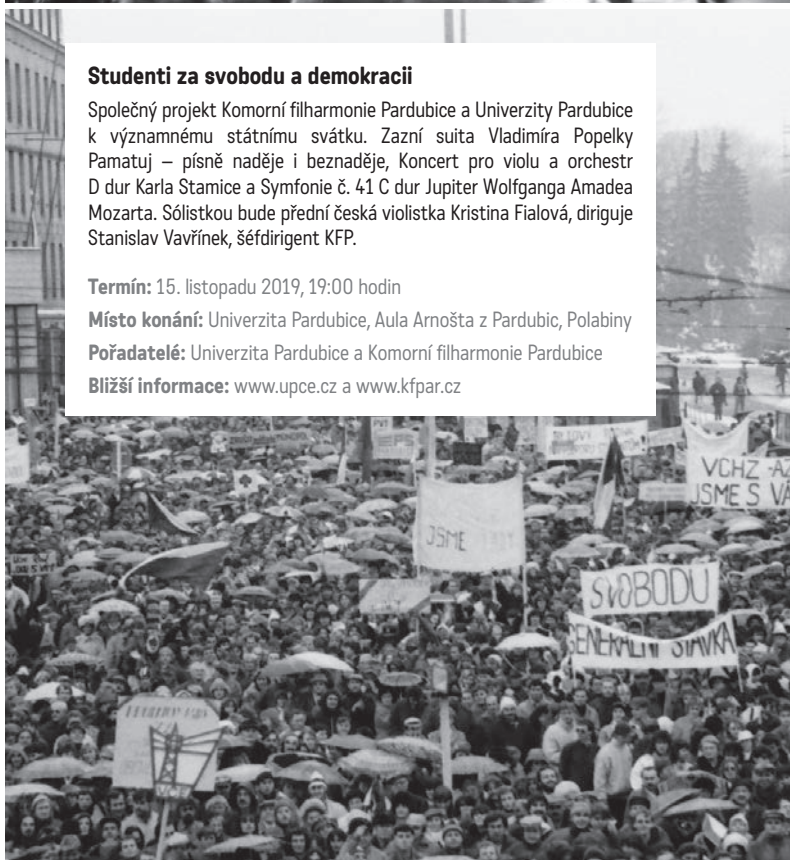
Společný projekt Komorní filharmonie Pardubice a Univerzity Pardubice k významnému státnímu svátku. Zazní suita Vladimíra Popelky Pamatuji – písně naděje i beznaděje, Koncert pro violu a orchestr D dur Karla Stamice a Symfonie č. 41 C dur Jupiter Wolfganga Amadea Mozarta. Sólistkou bude přední česká violistka Kristina Fialová, diriguje Stanislav Vavřínek, šéfdirigent KFP.

Termín: 15. listopadu 2019, 19:00 hodin

Místo konání: Univerzita Pardubice, Aula Arnošta z Pardubic, Polabiny

Pořadatelé: Univerzita Pardubice a Komorní filharmonie Pardubice

Bližší informace: www.upce.cz a www.kfpar.cz

zaměř
národa

#NEZAPOMEŇME

Příběhy našich sousedů – slavnostní prezentace výstupů projektu u příležitosti 30. výročí sametové revoluce

Realizováno v rámci projektu „Nezapomeňme“ neziskové organizace Post Bellum, do kterého se zapojilo město Pardubice. Projekt „Nezapomeňme“ propojuje 30 měst po ČR v oslavách 30 let od pádu komunismu. Projekt Příběhy našich sousedů unikátním způsobem dokumentuje vzpomínky pamětníků důležitých dějinných událostí 20. století, které natočili žáci pardubických škol.

Termín konání: 17. listopadu 2019, 14:00 hodin

Místo konání: Východočeské divadlo Pardubice

Pořadatelé: Statutární město Pardubice, Post Bellum, o. p. s., Východočeské divadlo v Pardubicích

Bližší informace: www.pribehynasichsousedu.cz a www.nezapomenme.cz

17. listopad 2019 – připomínka 30. výročí

Vzpomínková akce u příležitosti 30. výročí listopadových událostí za účasti aktivních účastníků z řad OF

Termín: 17. listopadu 2019, 17:00 hodin

Místo konání: schodiště Východočeského divadla v Pardubicích

Pořadatelé: bývalé koordinační centrum OF, Post Bellum, VČD s podporou Statutárního města Pardubice

Republika slaví 101 let od svého vzniku

28. říjen je zapsán v historii jako den vzniku samostatného, svobodného a demokratického státu pod vedením otce národa T. G. Masaryka. Tento den je oslavou a připomínkou vzniku svrchovaného československého státu uprostřed Evropy, od kterého v tomto roce uplyne již 101 let. I tento rok se 28. října u sochy prvního prezidenta a osvoboditele T. G. Masaryka na náměstí Čs. legií v Pardubicích od 14:00 uskuteční slavnostní setkání pořádané Statutárním městem Pardubice a Masarykovou společností Pardubice. Srdečně vás zveme připomenout si tento významný den společně s námi.

Divadlo 29 láká na říjnové speciality

Kapela Hm... je jedním z unikátů české hudební scény. Nejen svou nadstylovostí, hravou poetikou, ale také prací s odkazem domácí i světové poezie. Skupina vydává začátkem podzimu novou desku a zahrát z ní přijede v sobotu 12. října i do Pardubic. Před ní se představí velký objev slovenské scény Leto s Monikou.

Liudas Mockunas, vůdčí postava na baltské avantgardní impro-jazzové scéně, sestavil před šesti roky trio z neméně proslulých muzikantů. Arnas Mikalkėnas je bravurní hráč na piano a akordeon, ostřílený bubeník Håkon Berre hrál s Mockunasem již

v několika jiných free jazzových i noisových sestavách. Trio u nás vystoupí 17. října.

Chcete slyšet neslyšitelné? Přijďte si v rámci workshopu se zvukovým nadšením Jonášem Gruskou vyrobit elektromagnetické senzory z celosvětově proslulé dílny LOM, jejíž audio zařízení používají i takové veličiny jako Emptyset či Aphex Twin. Dílna se bude konat v sobotu 19. října od 13 hodin, večer pak promítneme nový hudební dokument The Sound is Innocent, který vás nechá nahlédnout do snového světa nahrávacích studií a pozve vás na cestu do historie, ale i přítomnosti elektronického zvuku.

Tanec, divadlo, výtvarné umění, filmový dokument a hudba jsou rovnocennými uměleckými prostředky v novém představení Petry Fornayové Hra na budoucnost... Subjective Future, které uvedeme v úterý 22. října. Švýcarské duo Joke Lanz & Christian Weber mistrně ovládá své nástroje – gramofony a kontrabas. V pondělí 28. října přijede premiérově do Pardubic a nás tak čeká hudební kaleidoskop bez žánrových omezení, který vzdoruje jakýmkoli popisům i předsudkům.

Více na www.divadlo29.cz.

Jaroslav Tarnovski, D29

Vodu ve městě letos výstava archivu mění za živelný oheň

Státní okresní archiv Pardubice ve spolupráci s HZS Pardubického kraje zve občany a návštěvníky Pardubic na svoji tradiční podzimní výstavu. Letošní téma „Oheň ve městě“ volně navazuje na úspěšnou výstavu „Voda ve městě“ z roku 2014 a představí tentokrát roli, jakou v minulosti ve vývoji města a v ži-

votě jeho obyvatel sehrál oheň. Živel jménem oheň se návštěvníkům výstavy představí v obou svých podobách – jako dobrý sluha i jako zlý pán. S pozitivním působením ohně se návštěvníci výstavy setkají například při jeho využití k osvětlení nebo u živností a řemesel potřebujících oheň k výrobní činnosti. Negativní strán-

ky ohně pak dokumentují četné požáry, kterým město v minulosti čelilo, a s nimi související vývoj protipožárních opatření, hasičského vybavení a organizace boje s požáry – od ponocných přes sbory dobrovolných hasičů až k novodobým profesionálním jednotkám. Vystavené archiválie budou doplněny plánovou dokumentací,

fotografiemi a trojrozměrnými předměty. Výstava proběhne v prostorách SOKA Pardubice na Bělobranském náměstí od 11. října do 2. prosince. Otevřeno bude vždy od pátku do pondělí, a to v pátek a v pondělí od 10 do 18 a v sobotu, v neděli a ve svátek od 14 do 18 hodin.

Petr Mücke, SOK Pardubice

Výstava u příležitosti oslav 100 let waldorfské pedagogiky

V letošním roce slaví waldorfské školství 100. výročí založení první waldorfské školy ve Stuttgartu. Celosvětový projekt oslav Waldorf 100 navštíví i Pardubice, kde je jedna z nejstarších waldorfských škol v Čechách (od roku 1993). Celorepublikové oslavy probíhají v mnoha podobách – slavnostním koncertem v Obecním domě v Praze, festivalem na Vyšehradě, natáčí se dokument pro Českou televizi. V Pardubicích se v kvě-

tnu na Dukle a v parku Na Špici slavilo olympiádou pátých tříd, ve které změřilo síly na 400 dětí z celé republiky i ze zahraničí. V listopadu k nám doputuje výstava o waldorfské pedagogice, která odstartovala v Ostravě v září 2018 a putuje celou naší republikou s krátkou odbočkou na Slovensko. Na výstavě bude možné prohlédnout si práce žáků a studentů, výrobky vznikající při hodinách, pomůcky používané při vyučování aj.

Vystaveny budou ukázky prací žáků waldorfských škol mapující celou školní docházku a dokumentující základní principy a formy výuky a pojetí vzdělávání na jednotlivých stupních i v jednotlivých třídách škol.

Veřejnost bude moci nahlédnout do sešitů, uvidí ročníkové práce a projektové práce, obrázky malované mnohými technikami a to vše s komentářem, protože vše má své místo a svůj čas v dlouhé

cestě žáka všemi třinácti ročníky. Po celou dobu výstavy bude probíhat doprovodný program, budete moci zhlédnout hudební a pohybová vystoupení tříd, zažít tvořivé dílny, koncerty, besedy, přednášky.

Výstavu můžete navštívit od 4. listopadu do 21. listopadu v galerii v Machoňově pasáži na třídě Míru. Další informace o akci a plánovaných přednáškách najdete na stránkách naší školy.

Eva Kubelková, ZŠ Waldorfská

Výstava jako výpověď nejmladší generace

Ve středu 9. října v 18:00 v Gampě zahájíme předposlední výstavu letošního roku nazvanou Mluvící ryba se nemůže nadechnout. V galerii se v tvůrčím dialogu představí dvojice čerstvých absolventů: malíř Kryštof Strejc a architekt Jakub Dvořák. Kryštof Strejc, který patří k jedním z nejvýraznějších osobností nastupující malířské generace, vystudoval pražskou UMPRUMku a již dvakrát byl nominován na Cenu kritiky za mladou malbu. Jakub Dvořák, který vyrostl a žije v Pardubicích, je zas absolventem liberecké architektu-

ry. Společnými silami proměňují výstavní prostor do určité scénografické situace, do níž má možnost návštěvník nejen vstoupit, ale při troše dobré vůle se stát i její součástí. Kryštofy velkoformátové kresby a malby jsou plné zářivých odstínů, jasných barev a popkulturních odkazů, nesoou v sobě však také cosi temného. Sledujeme apokalyptické děje usazené v bežčasi skutečnosti, kde zobrazené neobnošené trendy svršky dávají zřetelně najevo, že naše žitá přítomnost není sledovanému narativu příliš vzdálená. Opravdu se oci-

táme na konci světa? ... Věříme, že nikoli, vždyť i motiv ryby na Kryštofových obrazech můžeme číst především jako výzvu a možné východisko – jen je třeba se o to zasadit: hledejme ekonomické alternativy, vystupme z mainstreamu, nenechejme se opít rohlíkem nekonečného růstu, uvažujme, sdílejme, přerámujme tradice, budme lokální v globálním diskurzu, diskutujme. Je tu 30 let po sametu a nebojme, naděje zlátné!

Součástí zahajovacího večera bude unikátní performance v New Yorku

usazeného japonského multimediálního umělce Akiho Onedy. Během dvou měsíců trvání pak výstavu jako vždy doplní řada tematických doprovodných programů. Nebudou chybět oblíbené filmové úterky, rodinné středy či seniorské pátky. Mimo to nás čeká také například večere a tichá procházka s americkým skladatelem a hudebníkem Craigem Shepardem nebo společné čištění řeky s mezinárodní neziskovou organizací Trash Hero.

Šárka Zahálková, GAMPA

Přípravy na letošní Podzimní městské slavnosti vrcholí, Pardubice budou letos filmové

**PARDUBIČÍ
TAHOUNI**

Magnet na akce

V říjnu se během jediného týdne veřejnosti představí hned tři Pardubičtí tahouni! První říjnový víkend budou Pardubice patřit všem milovníkům levotočivých zatáček, kteří se už po jedenácti letech mohou těšit na burácející motory plochodrážních speciálů. Následující víkend bude patřit jiným závodníkům, a to koním a jejich jezdcům – pardubické dostihové závodiště čeká vrchol dostihové sezony, Velká pardubická se Slavia pojišťovnou. Týden předtím ale Pardubice ožijí jedním ze svých nejkrásnějších svátků – od 10. do 13. října město čekají Podzimní městské slavnosti a i letos je jejich pořadatelé ladí do detailu!

„Letos budou městské slavnosti znovu báječným koktejlem pro naše oči, uši i chuťové buňky. Ústředním tématem letošního ročníku je film a vy ho budete moci nejen sledovat, ale dokonce si vy-

zkoušet improvizovaný „filmový plac“ – a tenhle zážitek si bezesporu nenechají ujít děti, ani mnozí dospělí,“ říká k hlavnímu tématu slavností primátor města Pardubic Martin Charvát.

„Rozhodli jsme se pokračovat v tematicky laděných slavnostech a rozhodli se pro „Pardubice ve filmu“. Důvodů je několik – Československý optický průmysl slaví 100 let a 35milimetrový filmový pás dokonce 140 let od svého vzniku, ale také naše město bylo a v posledních letech je čím dál častěji v hledáčku filmařů, proto je dobré si krásu Pardubic prohlédnout prostřednictvím filmového plátna,“ uvedl pořadatel slavností Radek Mašík. „Čeká nás průvod filmových masek, které si děti mohou donést nebo vyrobit na našem workshopu, budeme promítat několik filmů na Pernštýnském náměstí, přivítáme zde režiséra Jiřího

Vejdělka, chystáme minivýstavu historické filmové techniky na zámku, třída Míru zažije Lásku z pasáže a připravíme také improvizovaný filmový plac s kamerou a filmovými kostýmy,“ jmenuje organizátor akce Radek Mašík.

Chybět nebudou doprovodné tradiční akce jako Spanilá jízda kočárů, Běh naděje, Dny medu nebo tržiště a Pernštýnská hospoda. „Těšit se můžete na řadu tanečních vystoupení, mezi hudebními hosty přivítáme Annu Slováčkovou a kapelu Děda Mládek Illegal Band,“ láká Radek Mašík.

Letošní slavnosti nabídnou opět možnost svést se oblíbenou mašinkou centrem Pardubic. „Do našeho vláčku zvu letos malé i velké ještě raději než v loňském roce – mašinka totiž bude jezdit pro dobrou věc. Kompletní vý-
těžek z jízdného poputuje onkologicky

nemocným dětem,“ doplňuje program náměstek zodpovědný za kulturu Jan Mazuch. „A samozřejmě každoročně je největším lákadlem lampionový průvod městem, který povede z Pernštýnského náměstí přes Tyršovy sady do Labské ulice a poté na Wonkův most – nad Labe se po několika letech vrací ohňostroj a hladina řeky bude oblíbenou barevnou show skvěle zrcadlit,“ zve na velkolepý závěr slavností náměstek Jan Mazuch.

Přijďte si naši show užít společně s námi, věříme, že festival splní vaše očekávání a přinese vám spoustu hezkých zážitků.

Kompletní program slavností najdete na následující dvoustraně, aktuální informace pak na facebookovém profilu Statutárního města Pardubic v sekci Události.

Východočeské divadlo uvede v říjnu dvě novinky

Prvním novým titulem 110. sezony Východočeského divadla se stane křehká komedie Podivný případ se psem, kterou podle několika cenami ověřeného románu britského spisovatele Marka Haddona napsal dramatik Simon Stephens. Premiéry se uskuteční 12. a 13. října na Malé scéně ve dvoře. Poněkud netradiční detektivní příběh režisuje Kasha Jandáčková, v Pardubicích už známá přípravou scénického čtení své vlastní hry Ve dne v noci, reagujícího

na teroristické útoky v Paříži. Hra disponuje velkým množstvím postav, postavíček a figurek, její dosavadní inscenace se tedy většinou neobešly bez velkého obsazení ani bez velkého jeviště. V Pardubicích však bude inscenace uváděna v komorním prostoru a v malém obsazení – Josef Láška, Petra Janečková, Eliška Lásková, Ladislav Špíner a Petr Borovec.

Druhá premiéra jubilejní sezony se uskuteční 26. a 27. října na velkém jevi-

šti Městského divadla, kde diváky pobaví břitce vtipná komedie Společenstvo vlastníků, jejíž filmové zpracování přijde brzy do kin. Hru úspěšného autora Jiřího Havelky, která roku 2017 získala Cenu Marka Ravenhilla a byla nominována na Cenu divadelní kritiky jako Hra roku, ve Východočeském divadle inscenuje režisér Petr Štindl, jenž bude s pardubickým souborem pracovat poprvé, byť už režíroval bezmála na všech českých oblastních

scénách a také v pražském Národním divadle, Švandově divadle či HaDivadle. V inscenaci budou hrát Veronika Malá, Jiří Kalužný, Martin Mejzlík, Tomáš Lněnička, Romana Chvalová, Josef Pejchal, Jan Musil, Radek Žák a další.

Sobotní premiérový večer v Městském divadle zahájí ve foyer vernisáž výstavy obrazů výtvarnice Jarmily Jiravové a plastik akademického sochaře Petra Nováka. **Radek Smetana, mluvčí VČD**

Pardubice hostily nejlepší mladé matematiky ze střední Evropy

Výrazné talenty pro matematiku a fyziku pomáhají objevovat už na středních a někdy i základních školách také mezinárodní matematické olympiády. Často nasměrují profesní budoucnost žáků a studentů. Například absolvent Gymnázia Dašická Jan Kratochvíl a čtyř-

násobný vítěz matematické olympiády je dnes děkanem matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. Letošní 13. ročník středoevropské matematické olympiády MEMO se konal po deseti letech opět v České republice a jeho hostitelem byly Pardubice. Třináctého ročníku

středoevropské matematické olympiády se zúčastnili zástupci z deseti zemí. Kromě České republiky tu byli studenti z Chorvatska, Litvy, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Slovenska, Slovinska a Švýcarska. Během dvou dnů se utkali jednotlivci i družstva. Absolutním vítězem soutěže

se stal Kešimir Nežmahov z Chorvatska. Češi získali tři bronzové medaile v jednotlivcích. Nejlépe si vedl Vojtěch David, který se umístil na 20. příčce. V soutěži družstev obsadili Češi celkově páté místo.

Josef Kubát, člen výboru Jednoty českých matematiků a fyziků

Swingoví Piráti oslaví platinu s Queen a šedesátku Semaforu

Pardubický Pirate swing band letos v rámci svých galakonzertů uctí ikonu jménem divadlo Semafor. To slaví úctyhodnou šedesátku, proto si kapela jako hosty večera vybrala jeho legendy. Multiinstru-

mentalistka Jitka Molavcová, herec Luděk Sobota a pianista Jiří Svoboda v nečekaných rolích připomenou společně s Piráty nejen semaforové hity, ale třeba i Osvo-
bozené divadlo. Publikum se však může

těšit i na mnohá překvapení a též na poctu předání Platinové desky. Pardubická skupina se loni totiž stala se jedinou kapelou v historii kromě Queen, na jejíž nahrávce zpívá Freddie Mercury a na kytaru hraje

Brian May. Celý výtěžek navíc putuje Fred-dieho nadaci bojující proti nemoci AIDS. Vstupenky jsou v předprodeji a pardubické publikum je zváno 7. prosince od 19 hodin do KD Hronovická.

PODZIMNÍ MĚSTSKÉ SLAVNOSTI

2019 *Pardubice ve filmu*

Pardubice

MÁŠA
AGENCY

10. – 13. října 2019

**PARDUBIČTÍ
TAHOUNI**
Magnet na akce

Pernštýnské náměstí | Třída Míru

Pořadatelé:

Pardubice

Generální
partneři:

člen skupiny enteria

FOXCONN

Hlavní partneři:

RONALGROUP

EOP ELEKTRONICKÉ OPTIKOVCE

Synthesia

flex

Partneři:

Bohemian Waste Management

BAUSET CZ

EKO INVEST S.R.O.

ČD České dráhy

PALÁC PARDUBICE

Dodavatelé:

JOHNNY SERVIS

unipap a.s.

JIROUT

MAXX

DAK PRODUCTION

Mediální
partneři:

deník

Pardubice Český rozhlas

TV

PARDUBICE ŽIVĚ

Na akci se
podílí:

PROGRAM

10. 10. 2019 | ČTVRTEK

16:00 **Spanilá jízda kočárů**
Trasa: závodistiště, Teplého, 17. listopadu, tř. Míru, Pernštýnské nám.

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

16:00–20:00 **Pernštejnská hospoda** – party stan se staročeskými specialitami

16:30–17:00 **Vystoupení** Tělocvičné jednoty Sokol Pardubice, Lázně Bohdaneč a Chrudim

17:00 **Příjezd kočárů na Pernštýnské náměstí**
za účasti historických osobností.
Návrat kočárů zpět po trase Karlovina, S. K. Neumanna, Pichlova a závodistiště.

17:30–18:15 **Lucie Klasek – The StringZ**

18:15 **Promítání filmu Arabela**

DOPROVODNÝ PROGRAM:

9:00 a 11:00 Loutková kriminální komedie „Don Šajn“ v podání studentů SPŠE. Historická klubovna Evropského spolkového domu

11. 10. 2019 | PÁTEK

TŘÍDA MÍRU

12:00–18:00 **Hrajeme si na bulváru** – děti mohou malovat na obří malířské plátno

12:00–18:00 **Dětské atrakce**

15:00–17:00 **Dětské workshopy** – výroba filmových masek pro děti

15:00–17:00 **Dětský program** s HC Dynamo Pardubice

17:00 **Dětský průvod filmových masek**
(od sochy J. Kašpara na Pernštýnské nám.)

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

10:00–22:00 **Pernštýnské tržiště**
řemeslné a prodejní stánky

10:00–22:00 **Pernštejnská hospoda**
party stan se staročeskými specialitami

17:30–18:30 **Číperkové**

18:45 **Rockset – World ROXETTE tribute band**

20:00 **Promítání filmu Dívka na koštěti**

DOPROVODNÝ PROGRAM:

10:00–16:00 Muzeum Rosice n. L. – za příznivých podmínek parková železnička s možností svezení.
Podrobnosti na www.motoracek.cz.

12. 10. 2019 | SOBOTA

TŘÍDA MÍRU

10:00–18:00 **Hrajeme si na bulváru** – děti mohou malovat na obří malířské plátno

10:00–18:00 **Dětské atrakce**

14:00–16:00 **Dětský program** s HC Dynamo Pardubice

14:00–16:00 **Dětské workshopy** – aktivity a hry, výroba lampiónů

13:00–17:00 **Láska z pasáže – natáčení filmu za první republiky – živé scény**
(třída Míru, Zelená brána, Příhrádek)

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

9:00–22:00 **Pernštejnská hospoda**
party stan se staročeskými specialitami

9:00–22:00 **Pernštýnské tržiště**
řemeslné a prodejní stánky
Fotokoutek – focení ve stylu FILM

9:00 **Dny medu – průvod včelařů městem**

9:20 **Přivítání průvodu včelařů primátorem statutárního města Pardubice**

BĚH NADĚJE

9:40 **Vystoupení** Pohybové studio Hroch

9:50 **Vystoupení aerobik – Univerzitní sportovní klub**

10:00 Trasa pro běžce: Pernštýnské náměstí, Na Tříse, ul. Labská, Tyršovy sady, Sukova třída – cyklostezka, Zelenobranská, Pernštýnské náměstí
10:00 start běžci, **10:30** – start kola a koloběžky
Poradenství zdravé výživy, měření tlaku a tuku

11:00 **Ukončení Běhu naděje**

13:00 **Start Oldtimer Corso** – spanilá jízda městem

14:45 **PM Stars Pardubice**

15:00 **No Strings Orchestra**

15:45 **Vyhodnocení soutěže elegance Oldtimer Corso Pardubice**

16:15 **Vystoupení Tělocvičné jednoty Sokol Pardubice, Lázně Bohdaneč a Chrudim**

16:40 **Debaty s režisérem Jiřím Vejdělkem**

17:00 **No Strings Orchestra**

18:00 **Anna Slováčková a The Primes**

18:45 **Lampionový průvod** – oblíbený průvod městem na trase Pernštýnské náměstí, pod Zelenou branou, Tyršovy sady, zámek, Labská, Wonkův most

19:30 **Velká ohňostrobová show** – na pravém břehu Labe u Wonkova mostu

20:15–21:00 **Koncert kapely Děda Mládek Illegal Band**

21:00 **Promítání filmu Účastníci zájezdu**
za účasti režiséra Jiřího Vejdělky

PŘÍHRÁDEK

12:00–18:00 **FILMOVÝ PLAC** – vyzkoušej si být hercem. Profesionální kamery, kostýmy a vy jako herci!

DOPROVODNÝ PROGRAM:

11:00–19:00 **Dostihový mítink Překážkové dostihy s dětským dnem.** Pardubické závodistiště

10:00–16:00 Muzeum Rosice n. L. – doprovodný program u muzea. V provozu parková železnička a mnoho dalšího.

Jízdy historického trolejbusu v Pardubicích na trase Dubina – střed města – Polabiny a zpět. Jízdenky, slevy DPMP a Pardubická karta zde neplatí.
Jízdní řády a podrobnosti na www.motoracek.cz před akcí.

13. 10. 2019 | NEDĚLE

11:00–19:00 **129. VELKÁ PARDUBICKÁ**
se Slavia pojišťovnou
Pardubické závodistiště

PÁTEK – SOBOTA

MAŠINKA – projíždky mašinkou po městě (každý den 10:00–20:00). Jízda za 50 Kč (celková částka půjde na charitativní účely).
Zastávky: Zámek Pardubice, třída Míru (u sochy J. Kašpara a u Grandu)

PÁTEK – NEDĚLE

Zámek Pardubice – **Minivystava historické filmové techniky.** Východočeské muzeum v pokladně představí historické promítačky a kamery ze svých sbírek.
K vidění budou zejména výrobky firmy Meopta, resp. Optikotechna.

SOBOTA – NEDĚLE

Dny medu (KD Hronovická)

Vstup zdarma!

www.pardubice.eu

divadelní představení
festivally, slavnosti
film, promítání
koncerty
tanec, plesy
výstavy, přednášky
akce pro děti
sport, aktivní vyžití
ostatní
do 26.4. Světy v kameni, VČM, výstava
do 6.10. Doba plastová, VČG, výstava
do 26.10. Odpad a umění, umění a odpad 5, NOV art space, výstava
do 31.12. Flamenco!, Zelená brána, výstava
do 7.11. Josef Werner – Grafika, Galerie Univerzity Pardubice, výstava
do 20.12. Program pro školy: Fotogramy, VČG
do 20.12. Program pro školy: Jak funguje galerie, VČG
do 20.12. Program pro školy: Luminografie, VČG
do 20.12. Program pro školy: Na skok do renesance, VČG
do 20.12. Program pro školy: Nekonečný příběh, VČG
do 20.12. Program pro školy: O Jonášovi a velrybě, VČG, oblíbený doprovodný program probíhá celoročně
do 20.12. Program pro školy: Tajemství fotografie, VČG
do 20.12. Program pro školy: Tisknu, tiskneš, tiskneme, VČG
do 17.11. Aaltova příroda, VČG, výstava
do 17.11. Stavba roku Pardubického kraje, VČG, výstava
do 17.11. oka/mžiky – Lukáš Tůma, VČG, výstava
do 18.11. Program pro školy: Aaltova příroda, VČG
do 17.11. Program pro školy: oka/mžiky – Lukáš Tůma, VČG
do 26.10. Profilová výstava výtvarných prací k 100. výročí založení ZUŠ Pardubice, Machoňova pasáž – suterénní výstavní prostor
do 30.11. Události 17. listopadu v Pardubicích, náměstí Republiky, výstava
do 5.11. Spolka mě knihovna, Krajská knihovna, výstava
5.10. 9:00–17:00 120 let Chrudimských lokállek, Museum Rosice, oslavy dráhy s doprovodným programem
5.10. 10:00–18:00 Houby, Krajský úřad, výstava
5.10. 10:00–15:00 Povídejme si, děti, Divadlo Exil, divadlo
5.10. 13:00–14:00 Kouzelnické vystoupení – kouzelník Standa a kouzelnice Zdeňka, Muzeum kouzel
5.10. 14:00–17:00 45. Zlatá stuha, 6. Jawa Cup (volný závod 250 ccm), Plochodrážní stadion, plochodrážní závody
5.10. 19:00 Z postele do postele, VČD, divadlo
5.10. 20:00 Never Stop IT! After party, ABC klub, koncert
6.10. 8:30–12:00 Festival ptactva, VČM, procházka
6.10. 12:00–17:00 71. Zlatá přilba města Pardubic, Plochodrážní stadion, plochodrážní závody
6.10. 14:00 Superhrdinové aneb legendy a pověsti v Pardubicích, VČM, výstava
6.10. 15:00 Den architektury 2019 – Zámek 3, VČG
6.10. 16:00 Den architektury 2019 – Automatické mlýny, Automatické mlýny
6.10. 17:00 Den architektury 2019 – Dům U Jonáše, VČG
6.10. 19:00 Bláznivé nůžky, VČD Malá scéna, divadlo
6.10. 19:00 Boeing – Boeing aneb Tři letušky v Paříži, VČD, divadlo
7.10. 10:00 Kytice (studio Laik), VČD, divadlo
7.10. 18:15 Noc světel, Pardubice – Břeh Chrudimky za Ideonem, u lávky přes Chrudimku, Akce k uctění památného dne sokolstva
7.10. 18:30 Nikdy neodvracej zrak, CineStar Pardubice, promítání
7.10. 19:00 Titanic, VČD, divadlo
7.10. 20:00 Vypsaná fiXa San Piego Na tom samým místě 25, Žlutý pes, koncert
8.10. 17:00 Divadelní komedie, VČD, divadlo
8.10. 17:30 Západní Kréta 2011, Dům techniky Pardubice, promítání
8.10. 18:30 Západní Kanada nalehko a téměř bez peněz, náměstí Republiky – P-Pink, čp. 2686, přednáška
8.10. 19:00 Válka Roseových, KD Hronovická, divadlo
9.10. 10:00 Chraň se, seniore, Integrační centrum Kosatec, netradiční divadlo z projektu Policie ČR
9.10. 15:30 Výtvarný kroužek Jonáš dětem, Tvůrčí atelier Východočeské galerie
9.10. 16:00 AVČ: Jak ovládat své myšlenky a emoce? Co nám napovídají? Krajská knihovna, přednáška
9.10. 17:00 Paraguay, Sbor Církve bratrské – Archa, promítání
9.10. 17:30 BK JIP Pardubice – NH Ostrava, SH Dašická, basketbal
9.10. 18:00 Mluvicí ryba se nemůže nadechnout, Galerie města Pardubic, Vernisáž & autorská performance Akiho Ondy (JP/US)
9.10. 18:00 Život a smrt v mladší době kamenné – Rondel, VČM, Archeologická přednáška - mladší doba kamenná
9.10. 19:00 Barbora Poláková, Ideon, koncert
9.10. 19:00 Divadelní komedie, VČD, divadlo

9.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause	12.10. Podzimní městské slavnosti 2019, centrum města	15.10. 19:00 Divadelní komedie, VČD, divadlo
10.10. Podzimní městské slavnosti 2019, Pernštýnské náměstí	12.10. 10:00–17:00 Ukončení sezóny Musea Rosice nad Labem 2019, Museum Rosice	15.10. 19:00 Kommissar Haderhei räumt auf – Kriminální komedie divadla Galli, Divadlo Exil, divadlo
10.10. 10:00–17:00 Ukončení sezóny Musea Rosice nad Labem 2019, Museum Rosice	12.10. 13:00 a 15:00 Kouzelnické představení pro děti, Muzeum kouzel	16.10. 10:00 Figaro aneb svatba lazebníka sevilského, VČD Malá scéna, divadlo
10.10. 17:00 Vietnam, země mopedů a rýže, Krajská knihovna, přednáška	12.10. 16:00 Ještě se potkáme (studio Laik), VČD, divadlo	16.10. 10:00 Rodinná středa: Jako ryba ve vodě, Galerie města Pardubic, otevřená dílna pro děti i jejich rodiče
10.10. 18:00 Spříznění volbou, VČD, divadlo	12.10. 17:30 BK JIP Pardubice – Egoé Basket Brno, SH Dašická, basketbal	16.10. 15:30 Výtvarný kroužek Jonáš dětem, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie
10.10. 19:00 Lola běží o život, Divadlo Exil, divadlo	12.10. 19:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo	16.10. 16:00 AVČ: Potravinové doplňky – pomoc nebo podvod? Krajská knihovna, přednáška
10.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause	12.10. 19:00 Streetmachine + Konfront, Žlutý pes, koncert	16.10. 17:00 Beseda s náměstkyní ministryně práce a soc. věcí paní Janou Hanzlíkovou, Archa, Kvalitní život seniorů z pohledu MPSV
10.10. 19:00 Simona Babčáková v Pardubicích, KD Hronovická, divadlo	12.10. 20:00 Skupina Hm... Leto s Monikou, Divadlo 29, koncert	16.10. 18:00 Život a smrt v mladší době kamenné – Neolit východních Čech, VČM, přednáška
10.10. 19:00 Víta Troníček trio a Paya May, Doli Klub, koncert	13.10. Dny mezi 2019, KD Hronovická	16.10. 19:00 Bez kostýmu aneb povídání z herecké šatny, VČD Malá scéna, divadlo
11.10.–13.10. Minivýstava historické filmové techniky, VČM	13.10. 10:00–17:00 129. Velká pardubická steeplechase, Dostihové závodiště Pardubice	16.10. 19:00 Hop Trop, KD Hronovická, koncert
11.10. Podzimní městské slavnosti 2019, centrum města	13.10. 13:30 Drakiáda, Pardubice – před ZŠ Dubina, akce pro děti	16.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
11.10. 10:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo	13.10. 17:00 Sokoli Pardubice – Hu-Fa Panthers Otrokovice, SH Dašická, florbal	16.10. 19:00 The Loser(s), VČD, divadlo
11.10. 10:00–17:00 Ukončení sezóny Musea Rosice nad Labem 2019, Museum Rosice	13.10. 19:00 Perfect days, VČD, divadlo	16.10. 19:00 Tiché doteky, Divadlo 29, promítání
11.10. 16:00 Komentovaná prohlídka výstavy oka/mžiky, VČG	13.10. 19:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo	17.10. 16:30 Bookstart – S knížkou do života: besedy s odborníky, Krajská knihovna, přednáška
11.10. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Aaltova příroda, VČG	14.10. 17:30 Pardubičtí filharmoničtí šéfové – cyklus Hudební pondělníky, Dům techniky Pardubice, přednáška	17.10. 17:30 Spříznění volbou, VČD, divadlo
11.10. 17:00 Koncert zpěvačky Marty Vančové, Dům techniky Pardubice	14.10. 18:00 Koncert Barevný podzim, ESD	17.10. 19:00 Koncert Barocco sempre giovane, Václav Luks, Radnice – Magistrát města Pardubic
11.10. 19:00 Ani za milión!, Divadlo Exil, divadlo	14.10. 18:30 Parazit, CineStar Pardubice, promítání	17.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
11.10. 19:00 Mikve, VČD, divadlo	14.10. 19:00 Vladimír Lemberk – Všechny barvy Kanady, VČD Malá scéna, přednáška	17.10. 20:00 Mockūnas, Mikalkėnas, Berre, Divadlo 29, koncert
11.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause	15.10. 9:00–11:00 Výtvarná dílna pro seniory: Slepotisk, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie	18.10. Tekno – Hudební produkce, ABC klub, koncert
11.10. 20:00 Abraxas, Nekonečný boogie Tour, Ponorka, koncert	15.10. 10:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo	18.10. 17:30 Papírové tvoření – skládané dárkové krabičky, KD Dubina
11.10. 20:00 Botox – Dvě tváře tour, Žlutý pes, koncert	15.10. 17:30 Festival Tradice Evropy – Zahajovací vystoupení folklorních souborů, KD Hronovická	18.10. 18:00 Bluesový festival – blues pro Špágra, Doli Klub, koncert
12.10. Dny mezi 2019, KD Hronovická	15.10. 18:00 Od Žizky k Sametu: Tradice českých rebelů – První pražská defenestrace 1419, VČM, přednáška	18.10. 18:00 Poezie pod klenbou, Krajská knihovna, přednáška

18.10. 19:00 Koncert pro Rebečku, Congress Centre Pardubice	21.10.–8.3. Galerijní zisky: Třicet let sbírkotvorné činnosti Východočeské galerie v Pardubicích 1989–2019, VČG	23.10. 17:00 Svatojakubská cesta, Sbor Církve bratrské – Archa, cestopisná přednáška Jiřího Černíka
18.10. 19:00 Kuřačky a spasitelky, Divadlo Exil, divadlo	21.10.–23.2. Ohlédnutí za budováním sbírky moderního umění, VČG	23.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
18.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause	21.10. 8:30 a 10:30 Noční skřítek, VČD Malá scéna, divadlo	23.10. 20:00 Český ráj, VČD Malá scéna, divadlo
18.10. 20:00 Houba + Kohout plaší smrt, Banda, Ponorka, koncert	21.10. 10:00 Sensen: Milan Halousek, Krajská knihovna	24.10. 10:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo
19.10. 10:00 Honza a lesní skřítek, VČD Malá scéna, divadlo	21.10. 16:00–18:00 Filmová hudba II – Karel Svoboda, Krajská knihovna	24.10. 16:00 Představení pro seniory s Jiřím Štědrým, KD Hronovická
19.10. 10:00–17:00 Mezinárodní den archeologie v Pardubicích 2019, VČM	21.10. 17:00 Vernisáž: Galerijní zisky: Třicet let sbírkotvorné činnosti VČG v Pardubicích 1989–2019, VČG,	24.10. 16:30 Workshop: Architektonická huť – veřejný prostor, VČG
19.10. 10:00–15:00 Povídejme si, děti, Divadlo Exil, divadlo	21.10. 18:30 Modlitba, CineStar Pardubice, promítání	24.10. 17:00 Hezky česky – Z(a)tracený Blatný, Krajská knihovna, přednáška
19.10. 10:00–12:00 Volný závod, Plochodrážní stadion	21.10. 19:00 Kauza Médea, Divadlo Exil, divadlo	24.10. 17:00 Hudební podvečer s Konzervatoří Pardubice, VČG
19.10. 10:00 Černobílá pohádka, KD Dubina, akce pro děti	21.10. 19:00 Vinetůůů!, VČD Malá scéna, divadlo	24.10. 19:00 Do zdi, Divadlo Exil, divadlo
19.10. 13:00 Kouzelnické vystoupení Davida Kopeckého a Adama Kotínského, Muzeum kouzel	22.10. Výtvarné studio při Východočeské galerii, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie	24.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
19.10. 14:00 Moderní architektura v Pardubicích v první polovině 20. století, VČM, přednáška	22.10. 17:30 Jihovýchodní Francie údolí řek Tarn a Jonte 2011 – cyklus Cestovatelské úterky, Dům techniky Pardubice, řeka Tarn a Jonte	24.10. 19:00 Tančírna, VČD, divadlo
19.10. 14:00 Turnaj ve hře Osadníci z Katanu 2019, Grandiální kulturáček	22.10. 18:00 Filmový úterek: King Skate & Devadesátky, Galerie města Pardubic, Dva filmy o skejtové subkultuře	24.10. 19:00 ToPinQui a Blaurgrass, Doli Klub, koncert
19.10. 15:00 Po stopách Pernštejnů v Pardubicích, VČM, procházka	22.10. 18:00 Od Žižky k Sametu: Tradice českých rebelů – Stavovský odboj roku 1547, VČM, historická přednáška	25.10. 10:00 Společenstvo vlastníků, VČD, divadlo
19.10. 17:30 BK JIP Pardubice – BK Olomoucko, SH Dašická, basketbal	22.10. 18:00 Robert Fulghum je opravář osudů!, VČD Malá scéna, divadlo	25.10. 10:00 a 13:00 Týden pro seniory: Z hloubky, Galerie města Pardubic, Dílna pro tvůrčí babičky i dědečky
19.10. 19:00 Cocotte Minute, special guest: Vojtaano, Žlutý pes, koncert	22.10. 19:00 Správně volbou, VČD, divadlo	25.10. 18:00 Umění k večeri, Galerie města Pardubic, večere s umělci
19.10. 19:00 Normální debil, VČD, divadlo	22.10. 19:00 Zázračné cvičení, Divadlo Exil, divadlo	25.10. 18:00 Váš natěrač, madam, Integrované centrum Kosatec, divadlo
19.10. 19:00 The Sound Is Innocent, Divadlo 29, promítání	22.10. 20:00 P. Fornayová: Hra na budoucnost – Subjective Future, Divadlo 29, divadlo	25.10. 19:00 Kvítek z horroru, VČD, divadlo
19.10. 20:00 Omega – Tour 2019 Tůžvihar, Enteria arena, koncert	23.10. 10:00 Komentovaná prohlídka výstavy Galerijní zisky, VČG	25.10. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
19.10. 20:00 Pražský výtěr, Ponorka, koncert	23.10. 15:30–17:00 Výtvarný kroužek Jonáš dětem, tvůrčí ateliér Východočeské galerie	25.10. 20:00 Noční stanice, Doli Klub, koncert
20.10. 14:00 Taneční odpolední čaj se skupinou Unistar, KD Hronovická	23.10. 16:00–18:00 AVČ: První pomoc, Krajská knihovna, přednáška	25.10. 20:00 The Atavists, Žlutý pes, koncert
20.10. 15:00 a 17:00 Noční skřítek, VČD Malá scéna, divadlo	23.10. 16:30 30 let svobody – co nám dalo a vzalo, ESD, přednáška	26.10. 10:00–14:00 Craig Shepard (US): Silent Walk, Galerie města Pardubic, tichá procházka se skladatelem
20.10. 15:00 Tvůrčí neděle: Život nad hladinou, Galerie města Pardubic	23.10. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Galerijní zisky, VČG	26.10. 13:00 Kouzelnické vystoupení – kouzelník Artin, Muzeum kouzel

Křížovka o ceny

Měnová odluka, tedy osamostatnění měny na našem území od měny rakousko-uherské a oddělení od peněžního vývoje v ostatních nástupnických státech, bylo naprosto nutné. Stav rakousko-uherských financí byl na konci roku 1918 dezolátní – zatímco na **TAJENKA** v celé monarchii obíhaly bankovky za 2,3 miliardy korun, 2 dny před převratem (26. 10. 1918) to bylo už 30,7 miliardy korun a v únoru 1919 jen v Rakousku 37,6 miliardy korun, přes šestnáctinásobek předválečného stavu.

Znění tajenky nám pošlete do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2.

Tajenka z minulého čísla: **FINANČNÍ CHAOS**. Výhercem se tentokrát stala paní Ilona Nováková. Cena je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na tiskovém úseku na Pernštýnském náměstí.

AUTOR JIŘÍ ZVOLÁNEK	PÁDOVÁ OTÁZKA I. PÁDU (SLOV.)	12 MĚSÍCŮ	VOZKOVÝ CITOSLOVCE	SLAMĚNÉ KLOBOUKY	 Pardubice	KLENOT	VČELÍ ÚL (ZAST.)	INICIÁLY HERCE RODENA	 Pardubice	ŽELEZNÁ SKOBA	NOUZOVÝ HOR- SKÝ NOCLEH	PŘÍBĚH
TERÉNNÍ ZÁVOD					PSYCHICKÝ OTŘES				KONFERENCE BISKUPŮ SLOVENSKA			
POUZDRO NA ŠAVLI					PŘÍPRAVEK NA NÁDOBÍ ČÁST CHO- DIDLA				RITUÁL STÁLÁ HVĚZDA			
OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL			VÝZVA UPRAVIT VLASY HŘEBENEM					DEZINFEKČNÍ PŘÍPRAVEK OBILNINA (SLOV.)				
 Pardubice	ZAKLENÍ (ZATACENĚ)	ARABSKÉ MUŽ- SKÉ JMÉNO PRACÍ PŘÍPRAVEK					JMÉNO BRAN- CUZSKÉHO RYBÁŘSKÁ POTŘEBA					
TAJENKA												
DRUH PALMY						VESPOD USEDNUTÍ					POCTY	USAZENINA
JEHLIČNATÉ STROMY					DRUH KARAMELEK INICIÁLY HERCE ZEDNÍČKA					CESTOVNÍ KANCELÁŘ NÁZEV ŘÍMSKÉ 1000		
ANDREA (DOM.)				SOUČÁST PEKÁRNY				TRETA				
ŽENSKÝ ZPĚVNÝ HLAS				TADY				JMÉNO CESTOVATELE HOLUBA				

26.10. 14:00 Stará řemesla, VČM, workshop pro děti	30.10. 17:00 Argentina 1 (Národní parky, Andy, Ohňová země), Sbor Církve bratrské – Archa, cestopisná přednáška Josefa Soukupa	5.11. 18:00 Od Žižky k Sametu: Selské rebelie roku 1680 a 1775, VČM, přednáška
26.10. 16:00 Hradecký Šraml – zapomenuté melodie, KD Hronovická, koncert	30.10. 17:30 BK JIP Pardubice – Sluneta Ústí nad Labem, SH Dašická, basketbal	5.11. 19:00 Opory společnosti, VČD, divadlo
26.10. 19:00 Společenstvo vlastníků, VČD, divadlo	30.10. 18:00 Sametová revoluce v Pardubicích, Reálka Pardubice – Sál Jana Kašpara, přednáška	6.11. 10:00 Rodinná středa: Můžeš dýchat pod vodou?, Galerie města Pardubic, otevřená dílna pro děti a rodiče
26.10. 20:00 Michal Prokop Trio + Jesse Ballard /USA/, Žlutý pes, koncert	30.10. 18:00 Společenstvo vlastníků, VČD, divadlo	6.11. 15:30 Výtvarný kroužek Jonáš dětem, tvůrčí ateliér Východočeské galerie
27.10. 11:00 Tajný kryt, VČM, akce pro děti	30.10. 19:00 Podivný případ se psem, VČD Malá scéna, divadlo	6.11. 17:00 Argentina 2 (Buenos Aires, vodopády Iguazu), Sbor Církve bratrské – Archa, cestopisná přednáška Josefa Soukupa
27.10. 13:00 Kryt civilní obrany, VČM, prohlídka	31.10. 10:00–18:00 Gastro trendy + Festival potravin a nápojů, Dům techniky Pardubice	6.11. 17:00 Rodinné múzy, ZUŠ Havlíčkova, koncert školy
27.10. 15:00 Princezna Koloběžka, KD Hronovická, divadlo	31.10. 18:00 Koncert pěveckého sboru Cantus amici, Kostel sv. Bartoloměje	6.11. 19:00 Krás(k)a na scéně, VČD, divadlo
27.10. 19:00 Společenstvo vlastníků, VČD, divadlo	31.10. 18:00 Listování Mé dětství v socialismu, VČD Malá scéna, přednáška	7.11. 16:30 Jiří Kalát – Írán, Congress Centre Pardubice, přednáška
27.10. 21:00 Schyzo x Darewin Tour 2019 – Pardubice, Ponorka, koncert	31.10. 18:00 S divočinou Vltavy, Krajská knihovna, přednáška	7.11. 16:30 Přednáška: Mezi zmarem a konverzí, VČG, přednáška
28.10. 18:30 Zborov, CineStar Pardubice, promítání	31.10. 19:00 Hudební hospoda, Doli Klub, koncert	7.11. 17:00 Ladislav Kalous – Napříč Jižní Amerikou, Congress Centre Pardubice, přednáška
28.10. 19:00 Petra Janů, VČD, koncert	31.10. 19:00 Misery, VČD, divadlo	7.11. 18:15 Lenka Hrabalová – Írán, Congress Centre Pardubice, přednáška
28.10. 20:00 Joke Lanz & Christian Weber, Divadlo 29, koncert	1.11. 10:00–18:00 Gastro trendy + Festival potravin a nápojů, Dům techniky Pardubice	7.11. 19:00 Carol a Deny – Route 66, Congress Centre Pardubice, přednáška
29.10. 9:00–11:00 Výtvarná dílna pro seniory: Slepotisk, tvůrčí ateliér Východočeské galerie	1.11. 19:00 V.A.R. 30 let!!!, Ponorka, koncert	7.11. 19:00 Trdlo, Doli Klub, koncert
29.10. 9:30–11:30 Dílny pro seniory – podzimní aranžmá, KD Dubina, zápichy	2.11. 13:00–14:00 Kouzelník pro děti – Michal Janza, Muzeum kouzel	7.11. 20:00 Vladimír Váchal – Severní Korea, Congress Centre Pardubice, přednáška
29.10. 10:00 Zachraňte město!, VČM, prázdninový program v zámeckém krytu civilní obrany	2.11. 16:00 20 let Ponorky!, Ponorka, koncert	8.11. 10:00–12:00 Seniorský pátek: Rozpínání vlnění, Galerie města Pardubic, Dílna pro tvůrčí babičky a dědečky
29.10. 17:00 Dům, zahrada, krajina. Současná česká architektura a její přírodní rámec, VČG, přednáška	2.11. 16:00 Volant fest 2019 – Punk Floyd, SPS, EIE, Fialky a další, ABC klub, koncert	8.11. 10:00–17:00 Zámek plný knih 2019, Reálka Pardubice – Sál Jana Kašpara, Knižní veletrh odborné i naučné literatury
29.10. 18:00 Od Žižky k Sametu: tradice českých rebelií, VČM, přednáška	2.11. 20:00 Timudej + Circus Problem, Žlutý pes, koncert	8.11. 16:30 Vladimír Hauk – S nevěstou přes JV Asii, Congress Centre Pardubice, přednáška
29.10. 19:00 Dva nahatý chlapi, KD Hronovická, divadlo	3.11. 15:00 Sněhurka na ledě, Enteria arena	8.11. 17:00 Dominik Barták – Ukrajina, Congress Centre Pardubice, přednáška
29.10. 19:00 Revizor, VČD, divadlo	3.11. 15:00 Strašidla a loupežníci (studio Laik), VČD Malá scéna, divadlo	8.11. 18:15 Tomáš Šebek – Lékař bez hranic, Congress Centre Pardubice, přednáška
30.10. 14:00 Studánky – cyklus literárních přednášek, Seniorcentrum	5.11. 9:00–11:00 Výtvarná dílna pro seniory: Enkaustika, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie	8.11. 19:00 Deburau, VČD, divadlo
30.10. 15:30 Výtvarný kroužek Jonáš dětem, tvůrčí ateliér Východočeské galerie	5.11. 17:30 Týden v centru rakouských Alp 2008 – cyklus Cestovatelské úterky, Dům techniky Pardubice, promítání	8.11. 19:00 Klicperová, Kutilová – Ve válce, Congress Centre Pardubice, přednáška
30.10. 16:00 AVČ: Pro klidnější mysl aneb Jak na černé myšlenky?, Krajská knihovna, přednáška	5.11. 18:00 Filmový úterek: Bratři & Tři blízcí neznámí, Galerie města Pardubic, dva dokumenty o růstu, dospívání a identitě	8.11. 20:00 Tomík na cestách – Z Thajska až na Moravu s tuktukem, Congress Centre Pardubice, přednáška

KONTAKTY, KTERÉ BUDETE MOŽNÁ POTŘEBOVAT

V Pardubicích existuje celá řada služeb zabývajících se problematikou rodin s dětmi. Pracovní skupina pro rodiny s dětmi v rámci Komunitního plánování při Magistrátu města Pardubice se zabývala otázkou, jak zvýšit informovanost o službách pro jednotlivé členy rodiny v krizové situaci, kterou neumí nebo nemohou řešit vlastními silami. **Ve spolupráci s Odborem sociálních věcí Magistrátu města Pardubice sestavila pracovní skupina stručný přehled o poskytovatelích těchto služeb v Pardubicích.**

Eva Černá, Amalthea z.s.

Pardubice

CO ŘEŠÍM	KDO MI POMŮŽE	KONTAKT
NEVÍM KAM ZAVOLAT	Magistrát města Pardubice	466 859 136 / 466 859 632 / www.pardubice.eu
	Občanská poradna Pardubice, z. s.	469 989 574 / www.obcanskaporadnapardubice.cz
POTŘEBUJI SE NALÉHAVĚ SVĚŘIT	Linka bezpečí	116 111 / www.linkabezpeci.cz
	Linka důvěry	465 524 252 / www.linkaduveryuo.cz
JSEM TĚHOTNÁ. JSEM BUDOUCÍ RODIČ A NEVÍM SI RADY	Amalthea z. s.	777 752 826 / www.amalthea.cz
	Dětské centrum Veská	702 284 839 / www.dcveska.cz
JSEM V TÍŽIVÉ SITUACI A POTŘEBUJI POMOCT V OBLASTI FINANČÍ, BYDLENÍ, VÝCHOVY DĚTÍ A MEZILIDSKÝCH VZTAHŮ APOD.	Amalthea z. s.	777 752 826 / www.amalthea.cz
	Oblastní charita Pardubice	777 296 826 / www.pardubice.charita.cz
	DaR – Centrum pro dítě a rodinu, o.p.s.	466 260 711 / www.darops.cz
	ABATAB, spolek pro péči o rodinu	724 667 641 / www.abatab.cz
	energeia o. p. s	604 464 839 / www.psychologickosocialnipomoc.cz
	Občanská poradna Pardubice, z. s.	469 989 574 / www.obcanskaporadnapardubice.cz
	Magistrát města Pardubice – OSSP	466 859 629 / 466 859 651 / www.pardubice.eu
	Poradna pro rodinu Pardubického kraje	603 273 948 / pardubice@poradnapardubice.cz
ROZVÁDÍM SE A ŘEŠÍM PÉČI O DĚTI	Magistrát města Pardubice – OSPOD	466 859 632 / 466 859 642 / www.pardubice.eu
	Amalthea z. s.	776 752 819 / www.amalthea.cz
	DaR – Centrum pro dítě a rodinu, o.p.s.	466 260 711 / www.darops.cz
	SKP-CENTRUM o.p.s., Intervenční centrum pro osoby ohrožené DN	774 755 744 / 466 260 528 / www.skp-centrum.cz
ŘEŠÍM DOMÁCÍ NÁSILÍ, JSEM OBĚŤ TRESTNÉHO ČINU, MÉ DÍTĚ SPÁCHALO TRESTNÝ ČIN NEBO SE STALO JEHO OBĚTÍ	Probační a mediační služba ČR	720 970 392 / www.pmscr.cz
	BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, z.s.	732 923 462 / www.bkb.cz
	Magistrát města Pardubice – OSPOD	466 859 632 / 466 859 642 / www.pardubice.eu
	SKP-CENTRUM o.p.s., Intervenční centrum, program NENA	773 449 989 / www.skp-centrum.cz
NEZVLÁDÁM SVOJI AGRESI VE VZTAHU	Pedagogicko-psychologická poradna Pardubice	469 621 187 / www.ppp-pardubice.cz
	Speciálně pedagogické centrum (SPC) SVÍTÁNÍ	605 275 409 / 466 049 917 / www.svitani.cz
	Středisko výchovné péče Pyramida	466 680 338 / 723 134 604 / www.svpypyramida.cz
ODCHÁZÍM Z DĚTSKÉHO DOMOVA ČI PĚSTOUNSKÉ PÉČE	Salesiánský klub mládeže, z. s. Centrum Don Bosco	739 284 308 / www.dozivota.cz
	Magistrát města Pardubice – OSSP	466 859 629 / 466 859 651 / www.pardubice.eu
	Dům na půli cesty, SKP-CENTRUM, o.p.s.	464 629 612 / www.skp-centrum.cz
PEČUJI O DÍTĚ s ohroženým vývojem (nedonošenost, nízká porodní váha...), se zdravotním postižením nebo autismem do 7 let věku	Středisko rané péče v Pardubicích o.p.s.	466 641 031 / 736 512 613 / www.ranapece-pce.cz
PEČUJI O DÍTĚ s poruchami autistického spektra (i ve fázi diagnostiky)	Rodinné Integrační Centrum z.s.	739 025 071 / www.ric.cz
PEČUJI DOMA O DÍTĚ nevyléčitelně nemocné	energeia o. p. s. – dětská paliativní péče	paliativa@energeia.cz / www.detskapaliativnipecce.cz
	Dětské centrum Veská	702 284 839 / www.dcveska.cz
CHCI SE STÁT PĚSTOUNEM	Amalthea z. s.	773 952 819 / www.amalthea.cz
	DaR – Centrum pro dítě a rodinu, o.p.s.	466 260 711 / www.darops.cz
	Poradna pro rodinu Pardubického kraje	603 273 948 / pardubice@poradnapardubice.cz
	Oblastní charita Pardubice	777 296 826 / www.pardubice.charita.cz
	Magistrát města Pardubice – OSPOD	466 859 632 / 466 859 642 / www.pardubice.eu
	Laxus z.ú., Ambulantní centrum Pardubice	734 316 540 / www.laxus.cz
POTÝKÁM SE SE ZÁVISLOSTÍ V RODINĚ	MOST PRO o.p.s.	724 946 001 / www.mostlp.eu
	Centrum na podporu integrace cizinců	466 989 228 / icpardubice@suz.cz
JSEM CIZINEC A PEČUJI V ČR O DÍTĚ	IPS – Informační a poradenské středisko pro volbu a změnu povolání při Úřadu práce ČR	950 144 323/ 474. / ips.pa@uradprace.cz
CHCI ZMĚNIT POVOLÁNÍ, DÁLE SE VZDĚLÁVAT, VYBÍRÁM ŠKOLU PRO DÍTĚ		
KATALOG PRO VOLNÝ ČAS DĚTÍ A MLÁDEŽE	Magistrát města Pardubice – odb. školství, kultury a sportu	http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/ katalog-pro-volny-cas-deti-a-mladeze/

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Pečeť Viléma z Pernštejna přivěšená k jeho listině z 12. června 1512 (originál listiny je ve St. okresním archivu Pardubice).

Vykládal jsem nedávno jednomu svému studentovi, jak to bylo ve středověkých městech s jejich privilegií: kdo a která jim mohl vydávat a jaký měla pro města význam. Napadlo mě, že by mohlo zajímat i čtenáře Toulek, jak to bylo s privilegií starých Pardubic. Ty staré pergameny jsou dodnes ozdobou Státního okresního archivu v Pardubicích. Zvolené téma je ovšem obsáhlejší, a tak ho musíme rozdělit do tří dílů. Zde je první z nich.

Charakteristiku středověkých i raně novověkých měst do značné míry determinovala jejich privilegia, tj. výsady, svobody či majestáty, které jim udělovali jejich páni (majitelé). Privilegium deklarovalo nějaké právo, oprávnění k určitým úkonům, regulovalo některé činnosti; stanovilo svobody obyvatel, ale také jejich povinnosti. Svrchovanou mocí vydavatele se u všech obsažených ustanovení garantovala jejich všeobecná platnost natrvalo. Pán města ovšem mohl dříve vydané privilegium upravit, rozšířit nebo i zrušit, udělit nové.

V raných počátcích formování sídlí se udělení výsady mohlo dít pouze formou veřejného vyhlášení před svědky (před shromážděným lidem), záhy se ale v zájmu právní závaznosti takový akt spojoval s vydáním pergaménové listiny opatřené autentickou pečeti (sigillum majestatis, odtud odvozeno někdy užívané označení těchto dokumentů jako „majestát“). For-

mou pergaménové listiny s přivěšenou pečeti se městská privilegia a jejich konfirmace požívaly i v době, kdy se už v písemném styku častěji a poté zcela běžně užíval papír. U královských měst mohl privilegium vydat logicky jenom panovník. Platilo to i pro zvláštní typy královských měst, např. horní města (hornická), a také to platilo pro města komorní aj. U poddanských měst a městeček vydával privilegium jejich pán v souladu se svou svrchovaností nad daným panstvím. Výjimku u poddanských měst představovalo udělení výsad, které se dotýkaly tzv. královského regálu. Ke královskému regálu patřilo například právo vybírat clo, konání trhů (jarmarků), od pozdního středověku a v raném novověku též udělení znaku a právo pečeti červeným voskem. V těchto případech tedy mohl vydat i poddanskému městu nějakou takovou výsadu na žádost jeho pána jedině panovník.

V privilegium se zpravidla konstatovala jeho trvalost a všeobecná platnost. Přesto města zpravidla usilovala s nástupem nového pána pro větší jistotu a přehlednost o potvrzení (konfirmaci) dosavadních privilegií. K tomu se předkládaly originální listiny nebo jejich ověřené opisy. V konfirmační listině se potom dotýčná potvrzovaná privilegia vyjmenovala nebo stručně anotovala a konstatovala se jejich další závaznost a platnost, případně se upřesňoval výklad jejich obsahu; konfirmace mohla být příležitostí dosavadní svobody rozšířit o nové. Někdy se obsah původních dokumentů v konfirmační listině doslovně opsál. Dálo se tak v případech, že původní potvrzovaná listina byla ve špatném stavu a tímto se její obsah znovu autentizoval. Jsou dokonce známy případy, že došlo k poškození, ba i zničení původního dokumentu a mělo-li dojít ke konfirmaci a pán města s tím souhlasil, nezbylo než obsah původního dokumentu rekonstruovat na základě výpovědí důvěryhodných svědků (pamětníků) a takto jej v konfirmační listině fixovat. Nelze vyloučit, že se při konfirmaci privilegií v obdobných případech některé městské rady pokusily obsah původních dokumentů vylepšit nebo ke konfirmaci podstrčit dokonce falza. To jsou ovšem mezní situace a takové případy pak předmětem dobrodružného zkoumání historiků.

Pokud jde o Pardubice, nejstarší známé výsady udělili městu páni z Pernštejna (vládli tu v letech 1491 – 1560), případně na jejich žádost panovníci. Starší privilegia původního poddanského městečka, byla-li vůbec kdy jaká v písemné podobě vydána, se nedochovala. Jestliže existovala a třeba se ztratila nebo podlehla zkáze, jejich ustanovení se časem natolik vžila, že se mohla snadno a mlčky transformovat v některém z perštejnských nebo královských majestátů, případně se věc odbyla konstatováním, že se tak dalo „od starodávna.“

Chronologicky první a fyzicky doložené privilegium vydal pro Pardubice 21. května 1507 král Vladislav Jagellonský na prosbu pana Viléma z Pernštejna a městu jím povolil vybírat clo z mostu přes Labe a z jiných zdejších mostů. Clo měli platit ti, kdo přes mosty do města nebo okolo města pojedou (půjdou). Měšťané za to museli mosty a cesty k nim opravovat. Poznamenejme k tomu, že labský most, o němž se jednalo především, stál tehdy teprve nějakých patnáct let za zámek poblíž dnešního zřezmádku a v historii Pardubic měl důležitou roli; předtím tam existoval jenom přívoz. „Ostatními“ mosty se v oné listině myslely dva mosty přes Chrudimku a o jejich počátcích se můžeme jenom dohadovat.

Sám Vilém z Pernštejna udělil potom městu postupně čtyři privilegia. První z nich má datum 15. srpna 1509 a vzdal se v něm ve prospěch města za určitých podmínek práva odúmrti. Ani ne do měsíce, 8. září 1509, vydal pan Vilém pardubickým měšťanům další poměrně rozsáhlý a důležitý soubor ustanovení o chodu města. Propustil mu vybírání mýtného z labského mostu, daroval městskou řeku a rybníček pod hutí a stanovil tam přitom přísná pravidla rybolovu. Vilém z Pernštejna se tu dále vzdal za každoroční peněžitou kompenzací poddanské povinnosti měšťanů robotovat vrchnosti při polních pracích. S tím souviselo i to, že za roční poplatek městu postoupil poměrně rozsáhlé pastviny za městem. Bez dostatku pastvin a polností se totiž tehdy nedalo počítat s růstem počtu měšťanů, kteří by se chtěli v Pardubicích usadit. V téže listině stanovil pan Vilém pro město ještě tržní řád a v návaznosti na to se vzdal jemu dosud odváděných poplatků z prode-

je soli, za užívání váhy, poplatků vybíraných při jarmarcích od trhovců (jarmarečné), z šenkování piva i vína a některých dalších. Některé jiné poplatky za užívání zařízení města si ale zatím ponechal (např. z pivovaru aj.).

O rok později vydal Vilém z Pernštejna v den sv. Václava (28. září 1510) Pardubickým další privilegium. Předal městu k užívání a ovšem také do péče jím nově postavený kostel sv. Jana Křtitele na konci „dlouhého předměstí“, u něhož nechal zřídit nový městský hřbitov a k tomu tam ještě založil špitál s kapacitou pěti chovanců. Oznamil při té příležitosti, že nařídil poskytovat na jejich obživu každoročně 25 kop grošů míšeňských z pokladny panství.

Důležitým majestátem vydaným Vilémem z Pernštejna Pardubicím se potom stala listina z 18. června 1512, v níž vyhlásil městské zřízení. Hned v úvodu najdeme konstatování, že měšťané Pardubic se mohou napříště řídit stejnými právy jako jiná města královská a panská v Království českém. Pan Vilém potom stanovil, jak má (respektive smí) městská rada přijímat nové měšťany nebo je naopak propouštět ze svazku města, jak pečovat o sirotky a vdovy, nově a podrobně upravil duchovní správu ve městě. Tu hrálo důležitou roli ustanovení o právu městské rady svobodně vybírat duchovního správce farního a filiálních kostelů. V návaznosti na tuto listinu Vilém vydal ještě pro město velice podrobný vnitřní řád čítající 78 artikulů. Městské zřízení spolu s vnitřním řádem tak z větší části antikvovalo, respektive upřesnilo předchozí privilegia pana Viléma a stalo se tak pro město základním normativním dokumentem.

Vilém z Pernštejna zemřel 8. dubna 1521 a pánem Pardubic se stal mladší Vilémův syn Vojtěch. Po otci zdědil rozsáhlé statky v Čechách, zatímco starší bratr Jan dědil neméně rozsáhlé statky na Moravě. Vojtěch zřejmě měl podle otcových představ založit českou větev rodu pánů z Pernštejna a Jan pokračovat v původní moravské rodové linii. Pardubice se pro Vojtěcha staly hlavním sídelním městem a také on dále pečoval o jejich rozvoj. Nepřímo se to odrazilo i v dalších vydaných privilegiích, o čemž ale až zase příště.

František Šebek

